БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 82 (18.559). • Якшанба, 1983 йил 10 апрель • Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ЁШЛАРНИ ҒОЯВИЙ ЧИНИҚТИРАЙЛИК!

Совет кишилари коммунизм улуғ ғоялари ғалабасида Ватан истиқболини кўрмоқдалар. Бу муқаддас ишонч машъали авлоддан-авлодга етказиб берилмоқда. Гражданлар урушининг тилларда достон бўлган жангчилари ва биринчи беш йилликларнинг зарбдорлари, Улуғ Ватан урушининг ва урушдан кейинги тикланиш даврининг қаҳрамонлари, кейинги ўн йиллардаги улкан қурилишларнинг қатнашчилари — фидокорона кураши ва меҳнати билан мамлакатимизни революцион ўзгартишлар ва тараққиётнинг кенг йўлига олиб чиққан кишилар ана шулардир. Кекса авлод етук социалистик жамиятни барпо этиб, уни ғоят бебаҳо бойлик сифатида ёшлар қўлига топширмоқда.

Ҳозирги вақтда халқ хўжалигининг турли тармоқларида 600 мингдан кўпроқ комсомол-ёшлар коллективлари, миллионлаб йигит-қизлар меҳнат қилмоқдалар. «Ёшларнинг зарбдор меҳнати, билимлари, ташаббуси ва ижодиёти — ўн биринчи беш йилликка!» шиори остидаги ватанпарварлик ҳаракати тобора кенгаймоқда. Партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорларини бажариш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, экономикани интенсив ривожланиш йўлига ўтказиш Озиқ-овқат программасини бажариш, маҳсулот ишлаб чиқариш самарадорлиги ва сифатини ошириш, аҳолига хизмат кўрсатиш соҳасини яхшилаш билан алоқадор актуал проблемаларни ҳал этиш кўп жиҳатдан ёшларнинг ғайрат-шижоатига, романтик завқ-шавқига, меҳнатдаги куч-ғайратларига боғлиқ эканлигидан ҳаётимизнинг ўзи далолат бериб турибди.

КПСС XXVI съездида қайд этиб ўтилганидек, ўсиб келаётган авлоднинг онглилиги қанчалик юқори бўлса, коммунистик қурилиш режаларини амалга ошириш шунчалик муваффақиятли бўлади. Юксак ғоявий эътиқодли, сиёсий етук, маълумотли, ғоят интизомли ва уюшган, ҳеч қандай қийинчиликлар ва синовлардан қўрқмайдиган кишиларгина партия, совет жамияти олдига қўйган вазифаларни шараф билан ҳал эта оладилар.

Партия ёш авлодни ҳаётда актив позицияда туриш руҳида камол топтириб, уни етук социализм шароитида ғоявий тарбиялашни кучайтирмоқда. 10 миллиондан кўп йигит ва қиз комсомол сиёсий ўқиши ва иқтисодий таълим системасида, 4,5 миллион йигит-қиз эса коммунистик меҳнат мактабларида шуғулланмоқда. Грузияда раҳбар партия ва совет ходимлари иштирокида ёшлар проблемаларига доир сиёсий кунлар ўтказилмоқда. Ўзбекистонда мактаб ўқувчилари билан студентлар интернационал дўстлик клубларидаги ишга кенг жалб этилмоқда. Львов областида контрпропаганда йўналишидаги радиоэшиттиришлар тез-тез ўтказиб турилади. Олис посёлкаларда, ёш қурувчилар, балиқчилар, геологлар ўртасида пропаганда ишини олиб боришда ёрдам бераётган комсомол агитпоездлари ва агиттеплоходлари активроқ ишламоқдалар.

Партия ёшларнинг ҳаётида коммунистик принципларни қарор топтириш учун курашда хилма-хил ғоявий воситалардан фойдаланмоқда. Партия, комсомол ташкилотлари ёшлар революцион назарияни ижодий ўрганиб олишларини таъминлашлари, уларни тайёр хулосаларни шунчаки ўзлаштириб олишга эмас, балки мустақил фикрлашга, реал ҳаётда содир бўладиган ҳодисаларни чуқур анализ қилишга, билимларни практикада моҳирлик билан қўлланишга ўргатишлари лозим.

Бу йил РСДРП иккинчи съездининг 80 йиллигини нишонлайдиган ленинчи партиянинг қаҳрамонона тарихи ёшларни марксча-ленинча принципларга астойдил садоқат руҳида тарбиялашнинг, уларнинг ғоявий чиниқишини мустаҳкамлашнинг қудратли манбаларидан бири бўлиб хизмат қилади. Ёш граждан партиянинг халқ бахт-саодати йўлидаги кураш саҳифаларини варақлаб, коммунистик идеаллар тантанасига яна ҳам кучлироқ ишонч ҳосил қилади. Йигит ва қизларда синфий сезгини, сиёсий ҳушёрликни, мураккаб вазиятларда тўғри йўл топа билиш маҳоратини тарбиялаш, В. И. Ленин таълим берганидек, «ўз эътиқодларида етарлича қатъий бўлиш ҳамда бу эътиқодларни кимнинг олдида бўлмасин ва қачон бўлмасин етарлича муваффақиятли ҳимоя қилиш» руҳида тарбиялаш алоҳида аҳамиятга эгадир.

Ёш авлоднинг турмуши ва ҳаракатларига марксизм-ленинизмнинг улуғ ғояларини сингдириб, унда бизга ёт бўлган идеология ва ахлоққа қарши мустаҳкам муросасизлик руҳини ҳосил қилиш муҳимдир. Йигит ва қизларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялаш доимо партия, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг диққат марказида туриши керак. Партия етук социализмнинг маънавий ва маданий тажрибаси тўплаган барча энг яхши нарсаларни йигит ва қизларга топшириб, совет турмуш тарзини пропаганда қилишни кучайтиришни, мешчанлик, истеъмолчилик психологияси сарқитларига қарши, юлғичликка, ошна-оғайнигарчиликка қарши қатъийроқ курашишни талаб қилмоқда. Жамият манфаатлари ёшларни бўш вақтдан уларнинг жисмоний ва маънавий соғлиғини яхшилаш, сиёсий ва маданий билим доирасини кенгайтириш учун оқилона фойдаланишга ўргатишни қатъий тақозо этмоқда.

Мамлакатимизнинг ёш гражданларида юксак меҳнат маданиятини, меҳнатга ҳурмат ва меҳр-муҳаббатни тарбияламай туриб, уларни ҳар томонлама маънавий камол топтиришни тасаввур этиб бўлмайди. Шаън-шарафингни ёшликдан асра, деган гап аввало ўз билимлари, эътиқодларини амалий ишларда намоён этишга ўрганишни, конкрет вазифаларни шахсий масъулиятни тушунган ҳолда бажаришни, меҳнат интизомига қатъий риоя қилишни, виждонан, яхши, новаторларча, самарали ишлашни, Ватаннинг иқтисодий ва мудофаа потенциалини мустаҳкамлашга салмоқли ҳисса қўшишни билдиради.

Ёшларнинг дунёқарашини, уларнинг ғоявий сабот-матонатини шакллантиришда ишлаб чиқаришдаги мастер ва мураббийнинг, ўқитувчи ва олий мактаб муаллимининг, агитатор ва пропагандистнинг меҳнат ва маънавий намуна кучи ортади. Ҳозирги пайтда комсомол комитетлари активида 420 минг лектор бор. Афсуски, кўпгина пропаганда лекцияларида жонли фикр ва туйғу сезилмайди, ёш авлоднинг маълумоти, талаб-эҳтиёжлари ва қизиқишлари ҳисобга олинмай бир қолипда тузилади. Кўпинча ёшлар учун мўлжалланган лекцияларнинг тематикаси ўйламасдан тузилади, В. И. Ленин талаб қилганидек, ёшларни, айниқса, тўлқинлантираётган проблемалар кўндаланг қилиб қўйилмайди. Жўшқин сўз билан ёш қалбларга қўр солиш, инсоннинг руҳий ва ишчанлик кайфиятини кўтариш, уни социалистик жамият бахт-саодати йўлидаги актив социал ҳаракатларга отлантириш — партия, комсомол, касаба союз ташкилотларининг, ёш авлод билан ишлаётган барча кишиларнинг олижаноб вазифасидир.

Ленин партияси коммунистик қурилиш қонуниятлари ҳамда халқимиз ўн биринчи беш йилликда ҳал қилаётган вазифаларни ёшларга равшан тушунтириб, уларни тўғри йўлдан орзу қилинган мақсад сари бошлаб бормоқда. Шоир айтганидек, коммунизм — жаҳоннинг ёшлигидир, зотан уни ёшлар барпо этадилар!

(«ПРАВДА» газетасининг 9 апрелдаги бош мақоласи).

ҲАЛОЛ МЕҲНАТ УЧУН МИННАТДОРЧИЛИК

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ўртоқ Владимир Фёдорович **Жигалин**нинг партия билан халқ бахт-саодати йўлидаги ҳалол меҳнати учун унга миннатдорчилик изҳор этди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Владимир Федорович **Жигалин**ни бетоблиги сабабли уни илтимосига биноан СССР Оғир ва транспорт машинасозлиги министри вазифасидан озод қилди.

* * *

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Сергей Александрович **Афанасьев**ни СССР Умумий машинасозлик министри вазифасидан озод этиб, уни СССР Оғир ва транспорт машинасозлиги министри қилиб тайинлади.

* * *

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Олег Дмитриевич **Бакланов**ни СССР Умумий машинасозлик министри қилиб тайинлади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

1983—1990 ЙИЛЛАРДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МАШИНА-УСКУНАЛАРИНИНГ ТЕХНИК ДАРАЖАСИНИ ВА СИФАТИНИ ЯНАДА ОШИРИШ, УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШНИ ЯХШИЛАШ, ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ЕТКАЗИБ БЕРИШНИ КЎПАЙТИРИШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари белгилаган вазифаларни назарда тутиб «1983—1990 йилларда қишлоқ хўжалиги машина-ускуналарининг техник даражасини ва сифатини янада ошириш, улардан фойдаланишни яхшилаш, ишлаб чиқариш ва етказиб беришни кўпайтириш чоралари тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

Қарорда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксак самарали техника билан қайта ускуналаш СССР Озиқ-овқат программасини бажаришнинг жуда муҳим шарти эканлиги уқтириб ўтилади.

КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил март Пленумидан кейинги даврда колхоз ва совхозларга машиналар юбориш анча кўпайди, машина-трактор паркининг состави сифат жиҳатидан янгиланди, қишлоқ хўжалик меҳнатининг энергия билан таъминланиши уч баравардан зиёд оширилди.

Шу билан бирга қишлоқ хўжалиги учун ишлаб чиқарилаётган баъзи машиналар ва ускуналар замонавий талабларга ҳали тўла мувофиқ даражада эмас. Хўжаликларда машиналардан фойдаланишда жиддий камчиликлар бор.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигининг, Чорвачилик ва озуқа тайёрлаш машинасозлиги министрлигининг, қишлоқ хўжалиги учун машиналар ва ускуналар ишлаб чиқарувчи СССР министрликлари ва идораларининг 1983—1990 йилларда бундай машиналар техник даражаси ва сифатини ошириш, уларни ишлаб чиқариш ва етказиб беришни кўпайтириш борасидаги вазифаларини белгилаб берди. Шу министрликлар ва идоралар зиммасига:

1983—1985 йиллар сифат жиҳатидан янги машиналар яратиш ва уларни ишлаб чиқаришни ўзлаштириш йўли билан деталь ва узелларнинг пухталиги ва хизмат муддатини, иш унумини, баравар пишиқлигини оширишни, материал сарфи ва энергия истеъмолини камайтириш ҳамда ремонтга яроқлигини яхшилашни назарда тутиб, шунингдек ишлаб чиқарилаётган машина-ускуналарни модернизация қилиш ҳисобига машиналар ва ускуналарнинг техник-иқтисодий кўрсаткичларини анча яхшилаш;

1986—1990 йилларда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини асосан комплекс механизациялашни тугаллаш учун зарур бўлган, шунингдек қишлоқ хўжалигидаги ишларни энг мақбул агротехник муддатларда ўтказишга ва меҳнат сарфини кескин қисқартиришга имкон берадиган номенклатура, туркум ва миқдорда машиналар ва ускуналарнинг техник даражасини ва уларни қишлоқ хўжалигига етказиб беришни янада кўпайтиришни таъминлаш;

1983—1990 йилларда асосий ва ёрдамчи ишларни комплекс механизациялашни, индустриал технологиялар жорий этишни, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг нобудгарчилигини мумкин қадар камайтиришни таъминлайдиган машина системалари ва комплектлари ҳамда технологик линияларини ишлаб чиқариш ва уларни етказиб беришга планли равишда ўтиш;

1983—1990 йилларда трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлигида ҳамда чорвачилик ва озуқа тайёрлаш машинасозлигида «қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини комплекс механизациялашга мўлжалланган машиналар системаси»га мувофиқ янги ва модернизация қилинган серунум техника конструкциялари ишлаб чиқилишини таъминлаш ва уларни ишлаб чиқаришни ўзлаштириш вазифаси топширилди.

Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги ҳамда Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги министрлиги зиммасига янги хил қишлоқ хўжалиги техникасини яратиш борасидаги илмий-тадқиқот ва тажриба конструкторлик ишларининг асосий йўналишларини ишлаб чиқиш, СССР Фан ва техника давлат комитетига шу йўналишларни белгиланган тартибда тақсимлаш топширилди.

Қарорда асосан колхоз ва совхозларнинг юксак самарали техникага бўлган эҳтиёжларини таъминлашни назарда тутиб, 1986—1990 йилларда ўсимликшунослик, чорвачилик ва озуқа етиштириш машиналари ва ускуналари, трактор, трактор прицеплари, экскаватор, бульдозер, скрепер, юк автомобиллари ва ярим прицеплари ишлаб чиқариш ва уларни қишлоқ хўжалигига етказиб бериш ҳажми белгиланган. Шу билан бирга кучли тракторларга ўрнатиладиган ва тиркаладиган машиналар ишлаб чиқаришни, шунингдек энергия тежайдиган ва тупроқни муҳофаза этадиган ҳамда индустриал технологияни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий эттирадиган машиналар ва ускуналар ишлаб чиқаришни устун даражада кўпайтиришга эътибор берилади. Ана шу соҳада ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар билан иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни кенгайтириш кўзда тутилади.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети янги техника яратиш ва уни ўзлаштириш муддатларини қисқартириш, илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари, илмий-тадқиқот, конструкторлик, лойиҳа-конструкторлик ташкилотлари ва технология ташкилотларининг иш самарадорлигини ошириш борасидаги чоралар комплексини тасдиқлади. Бу ташкилотлар структурасини такомиллаштириш, фан билан ишлаб чиқариш интеграциясини тезлатиш, автоматлаш воситалари ва автоматлашган лойиҳалаш системаларини жорий этиш, шу ташкилотлар, ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналари раҳбарларининг тармоқлардаги техник сиёсатни белгилаш, тадқиқот, ечимлар сифати ва уларни ишлаб чиқаришга жорий этиш учун масъулиятини ошириш кўзда тутилган. Илмий-тадқиқот, технология ва лойиҳа-конструкторлик ташкилотлари экспериментал базаларини қуриш ва реконструкция этиш борасидаги топшириқлар белгилаб берилди.

Қишлоқ хўжалиги машиналарини ишлатиш пухталигини ва узоқ муддатга чидамлилигини ошириш Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги ҳамда Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги министрлигининг асосий вазифаларидан бири эканлиги қарорда таъкидлаб ўтилган. Шу министрликларнинг корхоналарида ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг сифатини бошқариш системаларини такомиллаштириш ва прогрессив технологияни ишлаб чиқаришга жорий этиш юзасидан асосий тадбирлар кўзда тутилган. Олий сифат категориясидаги маҳсулот ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш, шунингдек қўл меҳнатини бирмунча камайтиришга имкон берадиган прогрессив механизациялаш воситалари, қайта созланадиган автомат линияларни, саноат роботларини, типовой технологик ускуналарни кенг кўламда қўллаш борасидаги топшириқлар белгилаб берилган.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети 1983—1990 йилларда трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги ҳамда чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлигида қишлоқ хўжалигининг юксак техникавий даражадаги ва сифатдаги машиналар ва ускуналарга бўлган эҳтиёжларини қондиришни гарантиялайдиган ишлаб чиқариш потенциали яратишни зарур деб топдилар. 1986—1990 йилларда машина ва ускуналар, қуймалар, иссиқлайин штампланган маҳсулотлар ва металл порошоклардан ясалган маҳсулотлар тайёрлайдиган ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш юзасидан топшириқлар белгилаб берилди. Шу мақсадлар учун Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги билан Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги министрлиги капитал маблағларининг зарур лимитларини ажратиш кўзда тутилади. Қувватлар яратишни тезлатиш учун ўн биринчи беш йилликнинг қолган даврида 1984—1985 йилларга мўлжалланган капитал маблағларнинг лимитлари орттирилди.

СССР Саноат қурилиши министрлиги, СССР Оғир индустрия корхоналари қурилиши министрлиги, СССР Қурилиш министрлиги, СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги, Узоқ Шарқ ва Забайкалье районларида Қурилиш министрлиги, СССР Қишлоқ қурилиши министрлиги, Нефть ва газ саноати корхоналарини қуриш министрлиги, Ўрта машинасозлик министрлиги ва Москва область ижроия комитети ҳузуридаги Главмособльстрой қишлоқ хўжалик машинасозлигининг реконструкция этилаётган корхоналари ва янги қурилишларида ишлаб чиқариш қувватлари ишга солинишини таъминлашлари керак. Станоксозлик ва инструментал саноат министрлигига, Химия ва нефть машинасозлиги министрлигига ҳамда Электротехника саноати министрлигига бунинг учун зарур технологик машина-ускуналарни тайёрлаб бериш вазифаси топширилди.

Юқори сифатли қишлоқ хўжалик техникасини ишлаб чиқариш учун материал ва комплектловчи буюмлар сифатининг юксак бўлиши ниҳоятда муҳим аҳамиятга эга эканлигини эътиборга олиб, КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети СССР Қора металлургия министрлиги, СССР Рангли металлургия министрлиги, СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлиги, СССР Химия саноати министрлиги, Енгил саноат министрлиги, Енгил ва озиқ-овқат саноати машинасозлиги ва рўзғор асбоблари министрлиги, Станоксозлик ва инструментал саноат министрлиги, Электротехника саноати министрлиги, Автомобиль саноати министрлиги, Электрон саноати министрлиги, Приборсозлик, автоматлаш воситалари ва бошқариш системалари министрлиги, Авиация саноати министрлиги, Химия ва нефть машинасозлиги министрлиги, СССР Нефть маҳсулотлари билан таъминлаш давлат комитети, Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлик министрлиги ҳамда Алоқа воситалари саноати министрлиги зиммасига 1984—1990 йилларда

(Давоми иккинчи бетда).

Замондошларимиз

ЭЛНИ ЯСАНТИРИБ

Гулистон шаҳридаги тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи томонидан тайёрланаётган хушбичим кийим-кечакларнинг кўпчилиги кейинги пайтларда элга манзур бўлмоқда. Яна шуниси қувончлики, уларнинг бир қисми давлат Сифат белгиси билан тамғаланиб, анча харидоргир бўлиб қолди.

Бирлашма коллективи ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йили учун ўз зиммасига юксак мажбурият олиб ишлаяпти. Чунончи, йиллик топшириқни муддатидан олдин ортиғи билан адо этиш, аҳоли учун кўплаб пишиқ-пухта кийим-кечаклар тикиб бериш, сифат белгили маҳсулотларни янада кўпайтириш корхона меҳнат аҳлининг эзгу ниятидир. Ана шу юксак марраларни эгаллаш мақсадида ҳозир корхонада мусобақа қизғин тус олган. Бунда илғор ишчилар ўрнак кўрсатмоқдалар.

Пешқадамлар сафида Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Дилбар Пардаева ҳам бор. Унинг қўлидан чиққан маҳсулотлар кўркамлиги ва бежиримлиги, сифати ва пишиқлиги билан дилларни қувонтиради. Шунинг учун ҳам кўпчилик чеварлар ундан ўрганишга, ўрнак олишга интиладилар. Дилбар Пардаева баракали меҳнат қилишда ҳамон корхонада илгарилаб боряпти. Шу кунларда у 1984 йил ҳисобига маҳсулот тайёрлашга киришди.

Суратда: Д. Пардаева.

А. Тўраев фотоси.

КИЗИЛ ШАНБАЛИК ТЎЛҚИНИДА

ТЕЖАЛГАНИ ҲИСОБИГА

Наманган бадиий буюмлар фабрикаси коллективи коммунистик шанбаликка қизғин тараддуд кўрмоқда. Меҳнат байрами куни барча ишчилар, инженер-техниклар ва хизматчилар ўз иш жойларини эгаллашди. Кимёхон Абдувалиева, Офелия Қорабоева, Насиба Оғалиқова, Ўғилхон Насриддинова сингари чеварлар шу куни юксак меҳнат унумдорлигига эришиб, планларини 140—150 процентдан бажарадилар. Шанбаликда коллектив ўн бир минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаради.

25-қурилиш трестининг Тўрақўрғондаги кўчма механизациялашган колоннасидан Юсуф Омонов, Ҳаким Тожибоев ўртоқлар бошлиқ бригадалар меҳнат байрами куни фақат тежаб қолинган хом ашё ва материаллар ҳисобига ишлаб, юксак кўрсаткичларга эришишга аҳд қилдилар.

А. НИЁЗОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Сурхондарё область, Қумқўрғон районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Комсомол 30 йиллиги» совхози бу йил 1900 гектар ерда деҳқончилик қилади. Ҳар гектар ердан пландаги 40,5 центнер ўрнига 48 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олган хўжалик меҳнат аҳли чигит экишни асосан тугаллашди. Суратларда: (чапдан) 1. Илғор механизатор Йўлдошжон Холёров. 2. «Оқ олтин» кафтдаги чигитдан бошланади. 3. Сеялкачи Тоғой Эшқобилов, хўжалик бош агрономи Бўрибой Эшбоев ва 5-агроучастка бошлиғи Абдуҳолиқ Аминовлар.

Н. Муҳаммаджонов фотолари.

ЯНА 2 МИНГТА ҚЎЗИ УЧУН

Калинин районидаги Охунбобоев номли совхоз чорвадорлари қўзилатиш планини бажардилар. Яйлов баҳодирлари ҳар юз бош совлиқдан 115 тадан қўзи олиш мажбуриятини олдилар.

СССР Озиқ-овқат программасининг муваффақиятли бажарилишига муносиб ҳисса қўшиш учун курашаётган Калинин районидаги Охунбобоев номли совхоз қўйчивонлари дастлабки муваффақиятни қўлга киритдилар. 16320 бош ўрнига 17225 бош қўзи олиниб, йиллик план муддатидан илгари адо этилди. Ҳар юз совлиқдан 102 тадан қўзи олинди. Шуниси қувончлики, қўзиларнинг ҳаммаси соғлом ва дуркун.

Совхозда қўзилатиш давом этмоқда. Чорвадорлар яна 2 мингта қўзи олиш учун кураш бошладилар. Шунда ҳар юз бош совлиққа 115 бош қўзи тўғри келади. Т. Сеитқосимов, У. Қолдибоев, Т. Таменов, Ж. Қуттибеков, Қ. Эшонқулов, Т. Соттибоев, М. Адамбоев, А. Аҳмедов сингари илғор чўпонлар ҳар юз совлиқдан 130—140 тадан соғлом қўзи олиш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар.

Совхоз чорвадорлари ўн биринчи беш йилликнинг учинчи йилини барча соҳалар бўйича муваффақиятли якунлаш, эл дастурхонини чорва маҳсулотлари билан бойитиш иштиёқида астойдил меҳнат қилмоқдалар.

НАВБАТ ПАРВАРИШГА

● КОСОН. Район миришкорлари СССР Озиқ-овқат программасини бажаришга актив киришиб, картошка етиштиришни кўпайтиришга жиддий эътибор бермоқдалар. Шунга кўра кўплаб колхоз ва совхозларда махсус картошкачилик массивлари ташкил этилмоқда. Райондаги «Партия XXII съезди» колхозида 100 гектарлик массив картошка экишга ажратилди.

Колхозда картошка экишга жуда эрта киришилди. Қисқа муддатларда агротехника қоидалари асосида сифатли тайёрланган майдонларга картошка экилди. Массивда улкан бунёдкорлик ишларини амалга ошираётган миришкорлар бу йил гектаридан 45—50 тоннадан ҳосил етиштириш учун фидокорлик намунасини кўрсатиб ишламоқдалар.

Куни кеча колхоздан хушхабар олинди. Дастлаб уруғ ташланган майдонларда картошка униб чиқди. Механизаторлар биринчи ишлов бериш учун ҳозирлик кўришяпти.

М. КАРОМОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БАЙРАМГА БАҒИШЛАНДИ

8 апрель куни Москвада пойтахт меҳнаткашларининг ва гарнизон жангчилари намояндаларининг осмон ҳужумидан мудофаа қўшинлари кунига бағишланган тантанали йиғилиши бўлиб ўтди.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Л. В. Смирнов, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудирлари И. Ф. Дмитриев, Н. И. Савинкин, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари, Совет Иттифоқи Маршали С. Л. Соколов, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи армия генерали А. А. Епишев, СССР мудофаа министрининг ўринбосарлари, таниқли ҳарбий бошлиқлар президиумга чиқадилар.

Йиғилишда осмон ҳужумидан мудофаа қўшинлари бош қўмондони — СССР мудофаа министрининг ўринбосари авиация маршали А. И. Колдунов нутқ сўзлади.

Йиғилиш иштирокчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига табрикнома йўлладилар.

(ТАСС).

К. МАРКС ВА Ф. ЭНГЕЛЬСНИНГ ТАНЛАНГАН АСАРЛАРИ

К. Маркс билан Ф. Энгельс «Танланган асарлари» уч томлик нашрининг биринчи томи босмадан чиқди. Нашрда энг муҳим асарлар (ёки улардан парчалар) бўлиб, буларда буюк революцион таълимот уч таркибий қисми, шунингдек «Коммунистлар союзи» ва I Интернационал дастлабки пролетар ташкилотларининг программавий ва тактик принциплари баён қилинган.

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институтининг илмий ходимлари тайёрлаган уч томликни Сиёсий адабиёт нашриёти босмадан чиқармоқда.

(ТАСС).

1983 – 1990 ЙИЛЛАРДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МАШИНА-УСКУНАЛАРИНИНГ ТЕХНИК ДАРАЖАСИНИ ВА СИФАТИНИ ЯНАДА ОШИРИШ, УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШНИ ЯХШИЛАШ, ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ЕТКАЗИБ БЕРИШНИ КЎПАЙТИРИШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда).

прогрессив материал турлари ва комплектловчи маҳсулотлар тайёрлаб уларни Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги билан Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги министрлигига етказиб бериш вазифаси юкланди.

СССР Госснабига, металл, материал, ёқилғи, газ, нефть маҳсулотлари ва комплектловчи маҳсулотлар етказиб берувчи СССР министрликлари ва идораларига план бажарилиш даражасидан қатъи назар берилган нарядларга мувофиқ шу маҳсулотларни биринчи навбатда қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналарига юборишни таъминлаш вазифаси топширилди. СССР Станоксозлик ва инструментал саноат министрлиги ҳамда Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлиги қолип қуми билан резина-техника маҳсулотлари бир маромда етказиб берилишини таъминлашлари керак.

Қарорга қишлоқ хўжалиги учун машиналар техникавий даражасини ва ясалиш сифатини ошириш борасидаги ишларни моддий ва маънавий рағбатлантиришнинг такомиллаштирилишини кўзда тутувчи тадбирлар комплекси киритилган. Жумладан, СССР Нархлар давлат комитети халқ хўжалигида машиналар ишлатилиш пухталигини оширишдан ва уларнинг запас қисмларга бўлган эҳтиёжини камайтиришдан тушган иқтисодий самара ҳисобига саноат учун ва қишлоқ хўжалигига реализация этиш учун машина улгуржи нархларига икки йилгача муддат билан рағбатлантирувчи устама пул белгилаб боради. Қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналари раҳбарларининг хўжаликларга запас қисмлар етказиб бериш топшириқларининг бажарилиши учун масъулияти оширилади.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети қишлоқ хўжалигида техника ишлатишни, уларнинг техник қаровини, уларни ремонт қилиш ва асрашни тубдан яхшилаш борасидаги ишлар катта программасини кўзда тутдилар. Шу мақсадларда иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, СССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги, СССР Госкомсельхозтехникаси, автоном республикалар Министрлар Советлари, ўлка ва область ижроия комитетлари, агросаноат бирлашмалари республика (АССР), ўлка, область ва район кенгашлари зиммасига:

1983 йилдан бошлаб қишлоқ хўжалик экинлари парваришида техникадан, индустриал технологиялардан фойдаланишни ташкил этишнинг илғор формаларини кенг кўламда жорий этиб бориш, техникадан фойдаланиш ишларини ташкил этиш методларини ривожлантириш ва такомиллаштириш, хўжалик ҳисобидаги механизациялашган бригадалар тажрибасини ёйиш;

колхоз ва совхозларда автогаражлар, техник хизмат кўрсатиш пунктлари, нефть омборлари, техникани асраш учун майдонлар, бостирмалари ва гаражлари бўлган машина сақланадиган жойлар қуришни таъминлаш, шунингдек СССР Госкомсельхозтехникаси системасининг хўжаликлари ва ташкилотларида ремонт-эксплуатация база объектларини қуриш, реконструкция қилиш ва фойдаланишга топширишни таъминлаш. СССР Госснабига, СССРнинг тегишли министрликлари ва идораларига ремонт корхоналари ва устахоналарини жиҳозлаш учун зарур машина-ускуна, инструмент, синаш стендлари ва приборларини етказиб бериш топшириқлари белгиланди;

трактор, комбайн ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарида механизаторларнинг кундузги иш унумини анча ошириш ва бунда дизель ёнилғи сарфини ва машина ускуналарга қараб туриш харажатларини анча камайтиришни таъминлаш вазифалари топширилди.

СССРнинг манфаатдор министрликлари ва идоралари қишлоқ хўжалик техникасига запас қисмлар ишлаб чиқаришни кўпайтиришлари ва уларни сарфлашнинг техник асосланган нормаларига мувофиқ хўжаликларга етказиб беришлари керак. СССР Госкомсельхозтехникасига колхозлар, совхозларни, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалигининг бошқа корхоналари ва ташкилотларини запас қисмлар билан гарантияли таъминлашга ўтишни 1985 йилда туғаллаш вазифаси топширилди. Колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва ташкилотларида сифатсиз, ностандарт ёки комплектга тушмайдиган маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни етказиб беришга йўл қўйган мансабдор кишиларнинг, шунингдек машиналар ва ускуналардан фойдаланиш, сақлаш, яроқсизини ажратиш, уларга техник хизмат кўрсатиш ва уларни ремонт қилиш қоидаларини бузганликда айбдор кишиларнинг жавобгарлиги кучайтирилади.

Жойлардаги партия ва совет органлари совхоз ва колхоз, бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва ташкилотлари ходимлари орасида машина-трактор паркидан фойдаланишни яхшилашга ва қишлоқ хўжалик техникасининг хизмат муддатини узайтиришга қаратилган ташкилотчилик ва сиёсий ишларни кучайтиришлари, қишлоқ хўжалик машиналари ва ускуналарининг ишлатилиши ва уларни сақлаш аҳволи устидан раҳбар партия ва совет ходимларининг шахсий жавобгарлигини оширишлари керак.

* * *

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети қишлоқ хўжалигини янги техника билан қайтадан қуроллантириш вазифаси умумдавлат аҳамиятига молик эканлигини ва бу вазифани ҳал этишга мамлакат меҳнаткашлари кенг оммасининг диққат эътибори жалб этилмоғи кераклигини назарда тутиб, иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари, ўлка ва область партия комитетлари, министрликлар ва идоралар, автоном республикалар Министрлар Советлари, ўлка ва область ижроия комитетлари зиммасига қарорда белгиланган топшириқлар ва тадбирлар амалга оширилишига катта иқтисодий ва сиёсий аҳамиятга молик биринчи даражали иш деб қараш вазифасини топширдилар. Тегишли министрликлар, идоралар, маҳаллий органлар, бирлашмалар, муассасалар ва ташкилотларнинг биринчи раҳбарлари шунинг учун шахсий жавобгар бўладилар.

Қишлоқ хўжалик машинасозлиги тармоқларида ўтказилаётган илмий-техникавий ишларни тубдан такомиллаштиришга, белгиланган номенклатурада машина ва машина запас қисмларини ишлаб чиқариш ва уларни қишлоқ хўжалигига етказиб бериш борасидаги давлат интизоми бутун чоралар билан мустаҳкамланишига. Шу тармоқларнинг корхоналари юқори сифатли материаллар, комплектловчи буюмлар ва замонавий технологик ускуналар билан тўла таъминланишига алоҳида эътибор берилмоғи лозим.

Марказий ва республика план органлари, министрликлар ва идоралар, жойлардаги партия, совет ва хўжалик органларининг куч-ғайратлари қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналари ва ташкилотлари капитал қурилишини тубдан яхшилашга қаратилмоғи керак. Шу қурилишларни алоҳида давлат аҳамиятига молик моддий-техникавий ресурслар билан биринчи навбатда таъминлаш борасида белгиланган тартибга сўзсиз риоя этиш зарур. Ишга туширилувчи ишлаб чиқариш қувватларидан тўла ва самарали фойдаланиш ҳам таъминлансин.

Партия ва давлат органларига кўзда тутилган топшириқлар ва тадбирлар бажарилиши устидан қаттиқ контроль ўрнатиш вазифаси топширилди. Қўйилган вазифаларни бажаришга ташкилотчилик ва сиёсий ишларни йўналтириш, бунга меҳнат коллективларини сафарбар этиш лозим.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети қишлоқ хўжалик техникасини ва шу техникани комплектлайдиган буюмларни ишлаб чиқарадиган, бундай буюмлар ишлаб чиқаришга кетадиган материаллар ва технологик ускуналар ишлаб чиқарувчи саноат корхоналари, шунингдек СССР Госкомсельхозтехникаси, колхозлар ва совхозларнинг меҳнаткашлари белгиланган топшириқларни амалга ошириш учун ҳамма куч-қувватларини сарфлаб, СССРнинг Озиқ-овқат программаси бажарилишига муносиб ҳисса қўшадилар, деб қатъий ишонч билдирдилар.

ЖАҲОН ОЛИМЛАРИГА МУРОЖААТ

Биз ушбу мактуб орқали ҳолис ниятли барча кишиларга ва аввало олимларга мурожаат қиляпмиз, чунки Ер юзида ҳаёт ва тинчликни сақлаб қолиш вазифаси ҳеч қачон ҳозиргидек шу қадар ўткир бўлиб қолган эмас. Замонамизнинг реаллигини равшан тасаввур қилаётган барча кишилар ажал ёғдирувчи қурол-яроғларнинг тобора кўпайтирилаётганлиги ва одамларни ялпи қирадиган тобора янги, даҳшатли воситаларнинг яратилаётганлиги қандай оқибатларга олиб келишини тушунадилар. Тенглик ва баб-баравар хавфсизликнинг маълум принципига асосланган ва бир мақсадга қаратилган битимлар тузиш йўли билангина ядровий қуролсизланишга эришиш халқлар хавфсизлигини таъминлаши мумкин.

Бироқ, АҚШ президенти 1983 йил 23 мартда сўзлаган нутқида Америка халқига бошқа йўлни — ерда ва космик фазода жойлаштириладиган ҳамда кенг кўламдаги ядровий можаро чиқиб қоладиган бўлса, Қўшма Штатлар учун гўё тўла хавфсизликни таъминлайдиган, гўё нуқул мудофаа мақсадидаги ракетага қарши қуролнинг янги жуда катта комплексини яратиш йўлини таклиф қилди.

Биз олимлар эга бўлган билимларга асосланиб ва ядро қуроли моҳиятини билишимизга асосланиб, бутун масъулиятни ҳис этиб айтамизки, ядровий урушда самарали мудофаа воситалари йўқ ва бундай воситаларни амалда яратиш ҳам мумкин эмас.

Бизнинг фикримиз жаҳондаги турли мамлакатлар 36 та фанлар академияси президентлари ва намояндаларининг, жумладан, АҚШ миллий фанлар академияси, Буюк Британия королллик жамияти, Франция фанлар академияси, СССР Фанлар академияси вакиллари имзолаган нуфузли ва масъулиятли баёнотига тамомила мувофиқдир.

АҚШ президенти айтганидек, иккинчи томон стратегик ядровий кучларига қарши «мудофаа қуроли» деб аталган қуролни яратиш йўлидаги уриниш аслида Американинг «биринчи зарба» потенциалини кучайтирувчи яна бир элементнинг пайдо бўлиши демакдир. АҚШ маъмуриятининг амалий ишлари ҳозирги вақтда айни ана шу потенциални зўр бериб ривожлантиришга қаратилганлиги бежиз эмас. Мана шундай «мудофаа қуроли» тўсатдан ёпирилиб қилинган ҳужумга дучор бўлган мамлакатга деярли ҳеч нарса бериши мумкин эмас, чунки у аҳолининг асосий кўпчилигини ҳимоя қилишга сира қодир эмас. Кучли жавоб зарбасининг камайтирилишига интилаётган ҳужум қилувчи томон учун ракетага қарши қуролдан фойдаланиш кўпроқ қўл келиши мумкин. Бироқ бу қурол ҳам жавоб зарбасининг тўла олдини ололмайди.

Шундай қилиб, АҚШ президентининг ракетага қарши янги қуролни яратишни ваъда қилган ташаббуси мавжуд стратегик мувозанатни бутунлай издан чиқаришга қаратилгандир. Президент шу баёноти билан қуролланиш пойгасини янада даҳшатли даврасига олиб келиши мумкин бўлган ғоят хатарли хом хаёлни вужудга келтиради. Биз қатъий аминмизки, бу иш халқаро хавфсизликни, шу жумладан Қўшма Штатларнинг хавфсизлигини ғоят заифлаштиришга олиб келади. АҚШ маъмурияти инсониятнинг яшаши масаласига нисбатан ғоят масъулиятсизлик билан қараётганлигини намойиш қилмоқда.

Бизнинг ва авлодларимизнинг тақдири тарих тарозиси палласига қўйилган бугунги кунда ҳар бир олим ўз билимлари ва ўз виждонига амал қилиб, жаҳон қаёққа — бир-бирини қириб ташлайдиган можаро хавфини кўпайтирувчи стратегик қуролнинг янги типларини яратиш йўлидан борадими, ёки қуролланиш пойгасини чеклаш ва шундан кейин қуролсизланиш йўлидан борадими, мана шуни виждонан ва аниқ-равшан айтиши лозим. Бу эса олимларнинг инсоният олдидаги тарихий маънавий бурчидир.

Биз аҳа шу проблеманинг ҳамма жиҳатларини қаттиқ илмий таҳлил қилиш асосида ядровий қуролсизланиш давлатлар ва халқлар чинакам хавфсизликка эга бўладиган бирдан-бир йўл эканлигига қатъий аминмиз.

В. С. Авдуевский, А. Г. Аганбегян, Н. В. Агеев, М. И. Агошков, А. Д. Александров, А. П. Александров, И. П. Алимарин, Ж. И. Алферов, О. К. Антонов, В. А. Амбарцумян, Г. А. Арбатов, Б. А. Арбузов, В. Г. Афанасьев, Х. С. Багдасарьян, А. А. Баев, А. М. Балдин, В. П. Бармин, Н. Г. Басов, А. Ф. Белов, О. М. Белоцерковский, Д. К. Беляев, С. Т. Беляев, Р. А. Беляков, Н. П. Бехтерева, Н. Н. Блохин, Н. Н. Боголюбов, О. Т. Богомолов, Г. К. Боресков, Н. А. Борисевич, А. С. Боровик-Романов, А. А. Бочвар, А. Е. Браунштейн, Л. М. Бреховских, Ю. В. Бромлей, Н. Г. Бруевич, Б. В. Бункин, Г. С. Бюшгенс, Б. К. Вайнштейн, Н. А. Ватолин, Е. П. Велихов, В. С. Владимиров, С. В. Вонсовский, А. А. Воронов, Б. М. Вул, О. Г. Газенко, А. В. Гапонов-Грехов, Д. М. Гвишиани, М. С. Гиляров, В. Л. Гинзбург, И. А. Глебов, В. П. Глушко, В. И. Гольданский, П. Д. Грушин, Н. Д. Девятков, Г. Г. Девятых, Б. А. Долгоплоск, Н. А. Доллежаль, А. А. Дородницин, Н. М. Дружинин, М. М. Дубинин, Н. П. Дубинин, А. Г. Егоров, Н. С. Ениколопов, А. Н. Ефимов, Н. М. Жаворонков, Б. П. Жуков, С. Н. Журков, Т. И. Заславская, Г. Т. Зацепин, Я. Б. Зельдович, В. Е. Зуев, А. В. Иванов, Л. Ф. Ильичев, А. А. Имшенецкий, Н. Н. Исанин, А. Ю. Ишлинский, М. И. Кабачник, Б. Б. Кадомцев, Л. В. Канторович, П. Л. Капица, Б. М. Кедров, Л. В. Келдиш, И. К. Кикоин, М. П. Ким, В. А. Кириллин, С. Т. Кишкин, И. Л. Кнунянц, Ю. Б. Кобзарев, С. Н. Ковалёв, А. Н. Колмогоров, М. Н. Колосов, Я. М. Колотиркин, А. Н. Кононов, Ф. В. Константинов, В. А. Коптюг, Д. С. Коржинский, В. В. Коршак, П. Г. Костюк, Ю. А. Косигин, В. А. Котельников, Н. К. Кочетков, П. Я. Кочина, Н. Н. Красовский, А. А. Красновский, Е. М. Крепс, В. А. Кузнецов, В. И. Кузнецов, Н. Д. Кузнецов, А. М. Кунаев, Г. В. Курдюмов, С. С. Кутателадзе, Е. М. Лавренко, М. М. Лаврентьев, Б. Н. Ласкорин, В. А. Легасов, Л. М. Леонов, М. Н. Ливанов, В. П. Линник, Е. М. Лифшиц, Д. С. Лихачев, А. А. Логунов, А. М. Люлька, В. А. Магницкий, В. П. Макеев, М. А. Марков, Г. И. Марчук, Л. А. Мелентьев, В. А. Мельников, П. И. Мельников, В. В. Меннер, А. Б. Мигдал, А. А. Микулин, А. Г. Милейковский, Х. М. Миначев, И. И. Минц, М. Б. Митин, А. А. Михайлов, В. П. Мишин, Е. Н. Мишустин, Ю. Н. Молин, А. Д. Надирадзе, А. Л. Нарочницкий, Е. А. Негин, Н. Н. Некрасов, Ю. Е. Нестерихин, М. В. Нечкина, Г. А. Николаев, Б. П. Никольский, С. М. Никольский, С. П. Новиков, В. В. Новожилов, А. В. Новоселова, И. Ф. Образцов, А. М. Обухов, Ю. А. Овчинников, Т. И. Ойзерман, Ю. А. Осипьян, Б. Е. Патон, А. В. Пейве, Г. И. Петров, Б. В. Петровский, И. В. Петрянов-Соколов, Б. Б. Пиотровский, А. В. Погорелов, Б. Н. Пономарев, Б. М. Понтекорво, Л. С. Понтрягин, В. И. Попков, Е. М. Примаков, А. М. Прохоров, Ю. В. Прохоров, В. С. Пугачев, Ю. Н. Работнов, Г. А. Разуваев, В. Н. Ремесло, О. А. Реутов, В. В. Ржевский, А. М. Румянцев, Б. А. Рибаков, Н. Н. Рикалин, Р. З. Сагдеев, В. Д. Садовский, М. А. Садовский, О. С. Содиқов, А. А. Самарский, А. М. Самсонов, Г. П. Свищев, С. Е. Северин, А. Б. Северний, Л. И. Седов, В. С. Семенихин, Н. Н. Семёнов, Е. М. Сергеев, Д. В. Скобельцин, А. Н. Скринский, Г. К. Скрябин, В. И. Смирнов, В. В. Соболев, С. Л. Соболев, Б. С. Соколов, В. Е. Соколов, В. И. Спицин, Г. В. Степанов, В. В. Струминский, М. А. Стирикович, И. В. Тананаев, Л. П. Татаринов, Л. В. Таусон, А. Л. Тахтажян, С. Л. Тихвинский, А. Н. Тихонов, В. А. Трапезников, А. Ф. Трешников, А. А. Трофимук, В. М. Тучкевич, Л. Д. Фаддеев, Н. П. Федоренко, П. Н. Федосеев, Г. Н. Флеров, А. В. Фокин, И. М. Франк, Ю. Б. Харитон, Т. С. Хачатуров, М. Б. Храпченко, С. А. Христианович, А. И. Целиков, Е. И. Чазов, М. Х. Чайлахян, В. Н. Челомей, П. А. Черенков, Г. Г. Черний, Н. В. Черский, Ф. В. Чухров, А. И. Шальников, А. Е. Шейндлин, Н. А. Шило, В. С. Шпак, М. М. Шульц, А. Н. Шчукин, Н. М. Эмануэль, В. А. Энгельгардт, А. С. Яковлев, Н. Н. Яненко, А. Л. Яншин.

«Узирмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли Тошкент «Иргидромаш» заводи коллективи ирригация қурилиши ва насос станциялари учун ностандарт ускуналар ишлаб чиқармоқда. Унинг маҳсулотлари республикамиздаги сув иншоотлари қурилишлари, шунингдек Ўрта Осиё республикалари ҳамда Ноқоратупроқ зонага ҳам юборилаётир. Суратда: (ўнгдан) корхонанинг илғор ишчиларидан В. Хван, Н. Қурбонов, М. Главатскийлар. Бу коллектив ҳозир 1983 йилнинг учинчи квартали ҳисобига ишламоқда.

Р. Шамсуддинов фотоси. (ЎзТАГ).

«КОСМОС-1451» УЧИРИЛДИ

1983 йил 8 апрель куни Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-1451» учирилди.

Йўлдош ичига космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координация-ҳисоблаш маркази олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми матлубот кооперацияси системасида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Хоразм область матлубот союзи правлениеси раисининг ўринбосари ўртоқ Ўрин Ҳаитбоевга **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган савдо ходими»** Фахрий унвони берди.

БУГУН — ҲАВО ҲУЖУМИДАН МУДОФАА ҚЎШИНЛАРИ КУНИ

ТИНЧ ОСМОН СОҚЧИЛАРИ

Барча совет кишилари, жумладан Совет Армияси ва Ҳарбий денгиз флоти жангчилари бугун ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари кунини нишонлайдилар. Бу байрам СССР Олий Совети Президиумининг 1975 йил 20 февралдаги Фармони билан таъсис этилган. Ўшандан буён мамлакатимиз ҳар йили апрелнинг иккинчи якшанба кунида ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари жангчиларини, уларни замонавий жанговар техника ва қурол-яроғлар билан таъминловчиларни, уруш ветеранларини шарафлайдилар.

Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари ташкил этилган пайтданоқ олдинги марра қўшинлари бўлиб қолди ва ҳамиша жанговар ҳолда турди. Улуғ Октябрь революцияси кунларида шахсан В. И. Лениннинг топшириғи билан дастлабки самолётга қарши батареялар тузилган эди. Биринчи беш йилликлар даврида партия ва ҳукумат мамлакатни ҳаво ҳужумидан ишончли мудофаа қилиш учун барча тегишли чораларни кўрди.

Ватанимизга фашист босқинчилари ҳужум қилган дастлабки соатларданоқ ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмлари чегара ҳарбий округлари қўшинлари билан бирга босқинчиларга қарши жангга кирдилар. Улар мамлакат ичкарисидаги муҳим объектларни, фронтга яқин районлардаги қўшинлар группировкаларини душман самолётлари ҳужумидан ишончли ҳимоя қилиб турдилар. Уруш йилларида улар душманнинг 7300 дан ортиқ самолётларини уриб туширдилар. Зарур бўлиб қолган тақдирда, масалан, Москва остоналарида, Ленинград ва Тулада, Воронеж ва Сталинградда душман танкларига қарши жанг қилдилар.

Барча қўшинларимиз каби ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари ҳам ҳамиша жанговар тайёргарликда турибди. Улар Ватанимизнинг муқаддас чегараларини тинч даврда ҳам ҳушёрлик билан қўриқлаб турибдилар, давлат аҳамиятига молик вазифани бажариб, кеча-ю кундуз жанговар навбатчилик қилмоқдалар.

Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинларимиз ўз олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли уддалашлари учун энг самарали мудофаа воситалари билан таъминлангандир. Хилма-хил ракета комплекслари, ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам парвоз қиладиган товушдан тез учувчи самолётлар, замонавий радиолокация станциялари ана шундай воситалардир. Энг муҳими, ҳаво ҳужумида мудофаа қисмларида пухта тайёргарлик кўрган, ғоявий чиниққан, юксак профессионал маҳоратга эга бўлган кадрлар хизмат қилмоқдалар.

Бугун барча совет кишилари тинч осмонимизни қўриқлаб турган ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари жангчиларини шарафлайдилар.

ИШ УСЛУБИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРАЙЛИК

Бутуниттифоқ илмий-амалий конференцияси

ТБИЛИСИ, 8 апрель. (ТАСС). «Меҳнаткашларнинг жамоат ва ишлаб чиқариш активлигини ривожлантиришда, интизомни мустаҳкамлашда, иш услубини такомиллаштиришда бошланғич партия ташкилотларининг ролини ошириш тўғрисида» мавзуидаги Бутуниттифоқ илмий-амалий конференцияси кейинги йилларда тўпланган тажриба тўғрисида мушоҳада юритиши, энг қимматли ва муштарак аҳамиятга эга бўлган тажрибаларни умумлаштириши керак. Конференция Грузия пойтахтида ўз ишини давом эттирмоқда.

Бугун тўртта секцияда мажлислар бўлиб ўтди. Уларда партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари талаблари, ўртоқ Ю. В. Андроповнинг нутқларида ўртага қўйилган қоидалар ва хулосалар асосида КПСС қуйи бўғинлари фаолиятининг турли жиҳатлари муҳокама қилинди. Конференция қатнашчилари партия сафларини ўстириш, коммунистларнинг активлигини ошириш ва ғоявий чиниқтиришни кучайтириш соҳасида партия ташкилотлари олиб бораётган ишлар масалаларига эътиборни жалб этдилар. Беш йиллик планларини амалга оширишда, хўжалик-сиёсий вазифаларни ҳал этишда КПСС қуйи бўғинларининг роли тўғрисида ишчанлик билан конкрет фикрлашиб олинди.

Конференция иштирокчилари партия комитетлари ва партия бюролари ишларини кўриб чиқиб, партия ички ҳаётининг активлар ролини, партия йиғилишларини ўтказиш савиясини ошириш, партия турмуши ленинча нормаларига сўзсиз риоя қилиш каби жиҳатларини ҳар томонлама муҳокама қилдилар. Барча бўғинларда ленинча иш услубини қарор топдириш, партиянинг омма билан алоқасини янада мустаҳкамлаш, ташкилотчилик, ғоявий-тарбиявий ва хўжалик фаолиятининг бирлигини таъминлаш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

Сўзга чиққан кишилар ўз ахборотларида Советлар, касаба союзлари, комсомол ташкилотлари ва бошқа жамоат ташкилотларига раҳбарлик қилиш тажрибасини анализ қилдилар, уларнинг иш услубини такомиллаштириш тўғрисида амалий таклифлар киритдилар. Жамиятимизнинг ошиб бораётган тарбиявий имкониятлари конкрет мисолларда кўрсатиб ўтилди. Партия ходимлари, олимлар мамлакатнинг турли регионларида меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг тўпланган амалий тажрибасини умумлаштириб, шахснинг юксак гражданлик фазилатларини, коллективчилик, ватанпарварлик ва интернационал онги ва аҳлоқини камол топтириш муҳимлиги тўғрисида гапирдилар.

Конференция қатнашчилари Грузиядаги бир қанча бошланғич партия ташкилотлари ва меҳнат коллективларининг тажрибаси билан танишдилар. Бевосита жойларда — республиканинг корхоналари ва хўжаликларида, илмий ва ўқув юртларида меҳнат коллективларининг социал-иқтисодий ривожлантириш планларини бажариш вазифалари, Озиқ-овқат программасини амалга ошириш билан боғлиқ масалаларни қай тарзда самаралироқ ҳал этиш тўғрисида манфаатдорлик билан гаплашиб олинди.

Секциялар ишига КПСС Марказий Комитети Пропаганда бўлими мудирининг ўринбосари П. К. Лучинский, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институтининг директори А. Г. Егоров, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академиясининг ректори В. А. Медведев, «Партийная жизнь» журналининг бош редактори М. И. Халдеев бошчилик қилдилар.

Конференция ўз ишини давом эттирмоқда.

РСДРП II съездининг 80 йиллигига

ҲУЖЖАТЛАР ТИЛГА КИРДИ

В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалига кираверишда ўрнатилган электрон рўйхатчи етти миллионга яқин зиёратчи келганини кўрсатиб турибди. Бу ерга тошкентликлар ҳам, Ўзбекистоннинг турли бурчакларидан ва қардош республикалардан келган кишилар, чет эллик меҳмонлар кети узилмай келиб турибди. Шу кунларда — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан дунёда биринчи социалистик давлатнинг асосчиси туғилган куннинг 113 йиллиги арафасида бу ерга келувчилар оқими, айниқса, кучайди. Уч мингтадан кўпроқ экспонат, кўрик программасига киритилган телекўрсатувлар ва киноленталар музей кўргазмасига қўйилган бўлиб, улар К. Маркс билан Ф. Энгельс улуғ ишининг издоши ва давомчиси, доҳий мутафаккир Владимир Ильич Лениннинг баҳодирона назарий ва амалий фаолияти билан чуқурроқ танишиш, мамлакатимизнинг Ленин йўлидан босиб ўтган ҳамма босқичларини тўлиқроқ тасаввур этиш имконини беради.

Томошабинлар РСДРПнинг иккинчи съезди тўғрисида ҳикоя қилувчи стендлар ёнида узоқ вақт тўхталиб қоладилар. Шу съездда большевиклар партияси тузилган ва Россиядаги революцион марксистик ташкилотларни Ильич ишлаб чиққан ғоявий, сиёсий ва ташкилий принциплар асосида бирлаштириш жараёни ниҳоясига етказилган эди. Улар янги типдаги партия — ишчилар синфининг партияси, илмий коммунизм партиясини ташкил этиш учун қизғин кураш билан ўтган съезднинг муҳитини акс эттирувчи ҳужжатларнинг фотонусхаларини қизиқиб кўздан кечирадилар. Ленин нутқлари ва мақолаларининг қўлёзмалари, партия программасининг дастлабки нашрлари шу ерга қўйилган. В. И. Лениннинг съездда нутқ сўзлаб турган пайти катта расмда тасвирланган.

Туркистон ўлкасида пролетариат пайдо бўлгач, марксизмни оммалаштириш, социал-демократик ҳаракатнинг вужудга келиши учун объектив шарт-шароитлар қандай рўёбга келганлигини экспозицияларда кўрсатиб бериш учун музейнинг илмий ходимлари кўп меҳнат сарфладилар. Илмий изланиш туфайли РСДРПнинг иккинчи съездига тайёргарлик кўришда катта роль ўйнаган Лениннинг «Искра» газетаси нусхалари Тошкентга ва ўлканинг бошқа шаҳарларига етиб келганлигидан дарак берувчи ҳужжатлар кўргазмага киритилди. «Искра» газетасини ва бошқа яширин адабиётларни Тошкентда тарқатиб юрган бир гуруҳ босмахона ишчиларининг революцион фаолияти тўғрисидаги маълумотномалар ва хатлар подшо маҳфий полицияси архивларидан топиб олинганлиги шундан далолат беради. Сиёсий важлар билан сургун қилинган кишилар теварагида жипслашган тошкентлик социал-демократлар «Искра» билан алоқа боғлашга интилганлар, унинг редакциясига хат ва хабарлар юбориб турганлар. Ленинчи «Искра» 1903 йил 15 майда Оренбург — Тошкент темир йўли қурилиши ҳақида мақола эълон қилди.

РСДРП Марказий Комитетининг 1903 йил октябрда нашр этилган «РСДРПнинг иккинчи навбатдаги съезди тўғрисидаги ахборот» стендлардан бирига қўйилган. Унинг ёнида судлов палатасининг прокурорига етказилган маълумотномага кўзингиз тушади. Шу маълумотнома Тошкентда яширин шароитда иш олиб бораётган кишилар ишчиларни съезд қарорлари билан, Ленин йўл-йўриқлари билан таништириш соҳасида қилган ишларини тасдиқлайди. Подшоҳ айғоқчилари ахборот текстини ёзилган бир неча варақани топишга муваффақ бўлганлар. Жандармлар съезднинг овозини бўғишга қанчалик уринмасинлар, бунинг уддасидан чиқа олмаганлар. Унинг қарорлари тўғрисидаги хушхабар кенг оммага етиб борган, Тошкентдаги, ўлканинг бошқа шаҳарларидаги яширин тўгаракларда иккинчи съезд материаллари, марксча-ленинча адабиёт ўрганилди.

Ленинчи партиянинг тузилиши мамлакатнинг индустриал марказларидагина эмас, Туркистон ўлкасида ҳам революцион ҳаракатнинг ўсишига кўмаклашди. Суронли 1905 йилда ишчилар синфи ва солдатларнинг жанговар ғалаёнлари харитаси кўргазмага қўйилганлиги бунинг далилидир. Тошкент ва Самарқанд доира ичига олиб қўйилган, бу белгилар мазкур шаҳарларда иш кўрган стачка комитетлари ишчи депутатлари Советлари ролини бажарганини кўрсатади. РСДРП Тошкент группасининг органи — яширин шароитда 1905 йил сентябрда чиқарилган «Рабочий» газетасининг бир сони кўргазмага қўйилган. Самарқанд партия группасининг «Самарқанд» газетаси, Тошкентда нашр этилган «Солдатский листок — правда» газетаси ҳам шу ерда. Мана, РСДРП Тошкент группасининг 1906 йил февраль санаси қўйилган варақаси. Унинг охиридаги: «Подшонинг ўзбошимчалиги тугатилсин — яшасин халқ ҳокимияти!», «Яшасин Россия социал-демократик ишчи партияси!, Яшасин социализм! сўзлари даъваткор янграйди.

Экскурсоводлар Ленин партиясининг ўз тарихий иккинчи съездидан кейин босиб ўтган йўли ҳақида, улуғ ленинча ғояларнинг тантанаси ҳақида стендлар орқали ҳикоя қиладилар. Барча совет кишиларининг ютуқлари, шу жумладан, Ленин васиятларини, партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети Пленумлари қарорларини сабот билан амалга ошираётган Ўзбекистон меҳнаткашларининг муваффақиятлари экспонатларда яққол тасвирланган.

Тошкент музейини Ленин дорулфунуни дейдилар, Марксизм-ленинизм мактабларининг машғулотларини, юқори синфларнинг ва ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчилари учун тарих дарсларини, студентларнинг семинарларини унинг стендлари ёнида ўтказиш анъана бўлиб қолди. Ҳозир КПСС Марказий Комитетининг РСДРП иккинчи съезди 80 йиллиги тўғрисидаги қароридан сўнг музейда «В. И. Лениннинг янги типдаги марксистик партияни барпо этиш учун кураши» мавзуидаги туркумли лекциялар ўқила бошланди. Экскурсоводлар шаҳар корхоналарига ва қурилишларга бориб, шу мавзуда лекциялар ўқийдилар.

Г. ЛИПШИЦ,

Ўзбекистон ахборот агентлигининг мухбири.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» КОНКУРСИГА

РАЙКОМ СЕКРЕТАРИ

ОЧЕРК

Иброҳим РАҲИМ,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

Қишлоқнинг бошида, табиат тарашлаган харсанг тош остида кўз ёшидай милтиллаб, маржондай тизилиб булоқ суви оқади. Қишда музламайди, ёзда илимайди — ҳамиша бирдай оромбахш, шифобахш. Манзарасини айтмайсизми. Айниқса, уни баҳорда кўринг. Майсалар бултурги илдизларидан ниш уриб чиқади, теварак-атроф кўм-кўк либос кийиб олади. Дов-дарахт уйғонган кезда анқиган хушбўйлик жилғалардан келган майин шабадаларга қўшилиб водий кенгликларига таралиб кетади.

Бу оромгоҳ Мусажоннинг севимли жойи — маслаҳатгоҳи эди. У ишлаб чарчаган чоғда шу жойда ором олар, чарчоқ миясини роҳатда чархлаб кетарди. Ҳар гал унинг елкасига янги ва катта масъулият тушганида ҳам у шу булоқ кўзларига тикилиб ўтириб, режалар тузарди. Бугунги воқеадан кейин ҳам Мусажон одатини такрорлади, булоқ бошига келди. Теварак-атроф жим-жит. Узоқ-яқиндаги хонадонларда чироқлар ўчган, қушлар ҳам ухлаяпти. Булоқ суви юзида ой акси аста чайқалиб турибди. Мусажон булоқнинг ана шу чапасидан бир ҳовуч сув ичди. Иккинчи ва учинчи ҳовучини юзига тортди.

Тўлин ой унинг бошига қўниб олгандай тепада турарди. Қишлоқ ухлаяпти. Ҳамма ухлаяпти. Кеча, аввал куни, ундан бурунги кунларда бу кезларда Мусажон ҳам мириқиб ухларди.

Уйқу нақадар роҳат — симобдай эриб, ҳалимдай юмшаб, сабодай беғубор бўлади одам. Турмуш икир-чикирлари таранг қилган асаб, юмуш югур-югурлари ҳоритган томирлар, можаролар толиқтирган ҳужайралар, бир сўз билан айтганда, меҳнатда чарчаган тана уйқуда ором топади-да, янгидан бошланадиган меҳнатга янгидан қувват тўплайди. Мусажон Шербўтаев бу омилни қанчалик яхши тушунса-да, унга амал қилмай қўйди. Бу одат коммунистларнинг район конференцияси бўлиб ўтган кундан бошланди. Ўша тунда у мутлақо кўз юммади. Хаёл кетидан хаёл оқиб келаверди. Бири биридан жумбоқли, ваҳимали, ҳатто даҳшатли хаёллар...

«Нега хўп дединг? Нега кўна қолдинг?! Беланги бўлиб кетмасмикинсан? Катта эл-элатнинг боши бўлиб қолдинг. Шунча одам номидан фикрлаб, дилидагини топиб, ҳаммасига маъқул, мақбул гапни айтишинг керак. Сени йўл бошловчи дейишади. Улуғ ном! Лекин осон эмас-да! Кеча бир рўзғор одамларини бошлаб юрувдинг, бугун ва эртага ўнлаб хўжаликларнинг минглаб кишисини етаклашинг керак. Одамлар ташдан бир хилдай кўрингани билан ичдан ҳар бири ўзгача олам. Ҳар бирининг ўз йўли бор. Сен уларни битта йўлдан, бирдан-бир тўғри йўлдан бошлашинг керак».

Қилинадиган ишларнинг кўлами кенг, салмоғи катта, соҳаси кўп ва серқирра. Шуларни чамалаб, у ўз устозига, эплай олармикинман, деган андиша баён қилди. Эплайсиз, деди устози унга далда бериб. Колхоз ишини эпладингиз-ку. Ўша ерда нима қилган бўлсангиз, бу ерда ҳам шуни қиласиз, аммо кенгроқ кўламда, кўпроқ миқёсда, каттароқ одим ташлайсиз. Тажрибангиз сизга ёр бўлади.

Мусажонни табелчиликдан звено бошлиғи қилиб танлашда, ундан сўнг звенодан бригада бошлиғи қилиб сайлашда ҳам шундай деган эдилар. «Звенони боплединг, бригадани ҳам қойил қиласан», дедилар. Кейин уни «Коммунизм» колхози партия ташкилотига секретарь қилиб сайлаётганларида ҳам «қўрқма, уддалайсан, бригада коммунистларига қандай етакчилик қилган бўлсанг, колхоз кўламида ҳам шундай қиласан, қулочни каттароқ очсанг, кифоя, уёғига тажрибангнинг ўзи бошлаб кетади», дедилар. Парткомликда чиниққан Мусажонни Қува районидаги йирик коллектив хўжаликка раис қилиб сайладилар. Ўшанда ҳам Мусажон бундай катта рўзғорни бошқаришга ҳали ёшман-ку, деб андиша қилганди. «Уддалайсан, — дедилар унга. — Шунча йил обрў учун ишладинг, энди обрўйинг сен учун ишлайди».

Мана энди у райком секретари.

Янги иш жойига у ҳаммадан олдин, колхоздаги юмушига борадиган вақтидан ҳам аввал ғира-шира да келди. Қоровул йўлакларни чангитиб супурмоқда эди. Шербўтаев у билан қадрдонлардай қуюқ сўрашди-да, қўлидан супургисини олиб, унга синчиклаб қаради, чамалаб кўрди-да, сўради:

— Битта пақир топиладими?

Қоровул янги секретарнинг нима демоқчи бўлганини тушунди-да, бир эмас, икки челак сув кўтариб келиб, йўлакларга сепа бошлади. Шербўтаев зиналардан кўтарилгач, эшикнинг икки қанотидаги ойна ости ёзувлари олдида тўхтади. Қоровул ҳушёр қария экан, тезлаб келиб дарҳол белбоғини ечиб, ёзув ойналарини қоплаган чангни артиб ташлади. Ойналар остидаги русча, ўзбекча ёзувлар гўё янги секретарни кулиб қаршилаётгандай бўлди:

«Ўз.КП Қува район комитети».

Райкомдаги янги ишини ҳам Шербўтаев колхозда қўллаган синаш иш услуби билан бошлади. У ҳар куни далага келаётиб, правление ходимларининг хоналарига кирар, зарур юмушлари бўлса, ҳал қилиб берар, уларнинг дала бригадаларига эътирозлари, юмушлари чиқиб қолса, ўз жойида ҳал қилиш учун билиб оларди. Анча-мунча иш билан бригадирларни идорага чақиришни ёмон кўргани сабабли уларнинг олдига ўзи борарди. «Юз марта эшитгандан бир марта кўриб билган яхши!». Шу боисдан аппарат ходимларини ўз кабинетига чақирмади, аксинча, улар билан ўз иш жойларида танишишни афзал кўрди. Уларнинг кўплари колхоздаги ишлар жараёнидан таниш-билиш эди. Қайси бўлимга кирмасин, салом-аликдан сўнг, учта савол берарди: Менга доир қандай зарур ишингиз бор? Конференция қарорларини бажаришни нимадан бошламоқчисизлар? Бўлим қандай янги ташаббус кўтариб чиқмоқчи?

Бўлимларнинг докладларини тинглаб, ходимларнинг фикр-мулоҳазаларига эътибор билан қулоқ солгач, муҳимларини ён дафтарига кўчириб оларди. Колхозларга борганида эса, суҳбатни бригадирлар, ферма мудирларидан бошлар, партком секретарлари билан гаплашиб олгач, раислар иштирокида якунларди. Совет, хўжалик органларини, завод, корхоналарни ҳам шу зайлда кезиб бўлгач, бир кун эртадан кечгача кабинетдан чиқмади, шу куни ҳеч кимга тиним бермади. Эртага бюро тайин қилинган, бюро материалларини кўздан кечириши керак эди. Бирданига саккизта масала. Ҳаммаси хўжалик муаммолари. Материаллар билан танишиб чиққач, Шербўтаев ўйланиб қолди. Райкомнинг иши шунақа, бировлар учун ишлайдиган ташкилотми ёки бошқаларни ишлатиб, назорат қилиб, сиёсий-ғоявий таъсир ўтказадиган раҳбар ташкилотми? Йўқ, йўқ! Ҳар ким ўз аравасини ўзи тортсин.

Шербўтаев райком бўлим мудирларини чақириб, бюрога тайёрланган масаланинг бештасини қайтариб берди.

— Маҳаллий ҳукуматнинг нони-ку булар. Ижрокомда кўришсин. Биз ҳам иштирок қилайлик. Манави уччала масала партиявий иш. Қабул. Кадрлар. Кўкламги ишлар мусобақасини ташкил этиш ва унга раҳбарлик...

Телефонбозлик авжига чиқди. Шербўтаев қулоқ солишга, жавоб муомала қилишга мажбур эди.

— Кабинетда ўтирибсизми, укам?! — деди у район комсомол комитетининг биринчи секретари телефонига жавоб қилиб. — Мен сизни ташаббускор ёшлар орасида юрибсиз, деб ўйлабман. Ўша жойда бўлишдан ҳам зарур ишингиз борми, укам?! Болалар гектарига юз центнердан каҳрабо дон олишмоқчи. Антиқа ташаббус!

Хиёл ўтмай котиба қиз кабинет эшигини қиялатди-да мулойим оҳангда деди: — Молия мудири келибдилар.

— Кирсин, — деди-да, Шербўтаев унинг қаршисига пешвоз чиқди, у билан кўришиб, ҳол-аҳвол сўрашгач, нима учун келганини билгач: — Олиқ-солиқ иши билан райижроком раиси шуғулланади. Ўша кишига учранг, мабодо ижроком ечолмайдиган бирор муаммо чиқиб қолса, райкомга келинглар.

Шу куни Шербўтаевнинг идорада эканини билганлар орасида икир-чикир, майда-чуйда ишлар билан келувчилар ҳам кўп бўлди, аммо Шербўтаев уларнинг ҳеч бирини орқага қайтармади, масаласи, арзи-додини бардош билан эшитиб, ечимига келганда даҳлдор идораларнинг бошлиқларини чақириб, ўз жойида уларнинг ўзларига ҳал қилдирди.

— Ҳал қилса бўларкан-ку, нега одамларни райкомга қатнашга мажбур қиласизлар?! — деди Шербўтаев район бошлиқлари, корхона раҳбарларига, — Сизларни партия «бор отангга — бор онангга» дейдиган диспетчерликка қўйгани йўқ, масалаларни ўз вақтида, ўз жойида ҳал қилгани қўйган. Ҳох катта, хоҳ кичик бўлсин, ҳар бир раҳбар қўйилган постига жавобгар!

Шербўтаев бу принципни райком бюро мажлисига алоҳида масала қилиб киритди. У райком ва обком бюроларида кўп қатнашган бўлса-да, райком бюросига биринчи марта раислик қилиши эди. Шу боисдан туни билан ухламай, масалалар ечимини ўйлаб чиқди ва бутун кун бюро муҳокамаси объектларида вақт ўтказди, партияга қабул қилинадиган номзодларнинг иш жойларига бориб, якка-якка суҳбат ўтказди, тасдиқдан ўтадиган кадрларни ҳам яна бир-бир синовдан ўтказиб, уларнинг аввалги ишларию ҳозирги марралари билан танишиб чиқди. Материаллар, ечимлар Шербўтаевга аниқ ва равшан бўлгани учун у бюрода ўзини йўқотиб қўймади. Энг муҳими, бюро мажлиси икки соатда — еттида бошланиб, тўққизда тамом бўлди. Қарорлар қисқа, лўнда бўлиб, бажариш муддати, жавобгар мутасаддилар аниқ кўрсатилганди.

«Коммунизм» колхозини областда энг илғор хўжаликка айлантиришда Шербўтаевнинг ташаббус кўрсатиб, ҳар ишга ижодий ёндашгани қўл келганди. Ўша тажрибани Шербўтаев район миқёсида, янада кўпроқ жабҳаю жараёнда қўллади.

«Раҳбарликни ишлаб чиқариш жойига кўчирамиз» деди Мусажон колхоздаги ўз тажрибасини район миқёсида жорий қилиб. У колхозга борганида ишни бригадалар даласидан бошлади. Бригада даласида эса, тўппа-тўғри тракторчи ёнига борди, у билан юмуш-турмуш заруратининг икир-чикирларигача сўраб-билиб, лозим бўлса маслаҳат бериб, ночорлик сезилса, унга ўз жойида кўмаклашадиган бўлди.

«Коммунизм» колхозининг учинчи участкасида бир трактор тириллаб-пириллаб чала чопиқ қиларди. Шербўтаевнинг жони ачишди. Тракторни тўхтатишни, моторни ўчиришни талаб қилди. Аммо ҳайдовчи машинасини тўхтатмасди.

— Нега тўхтатмайсиз? — деди тракторчининг ёнига бориб. — Ўчиринг моторни.

— Тўхтатсам, қайта юргизолмайман, ўчирсам, бошқа ёндиролмайман, — деди у овозининг борича, — аккумулятор йўқ.

Қаттиқ буйруқдан кейин агрегат тўхтади. Тракторчи кўзини лўқ қилиб, Шербўтаевга қараб турарди. Кирза этик, кирчимол костюм кийган Шербўтаев ҳансираб турган тракторнинг иссиққина баданидан эриб кетган аккумуляторини суғуриб олди. Механик ҳайдовчи лом-мим демай бақрайиб турарди.

— Нега индамайсиз?

— Нима ҳам дейман, биргина меники эмасда, бошқа тракторлар ҳам шу аҳволда.

Шербўтаев ўз машинасига ўрнатилган рация орқали «Госкомсельхозтехника» район бирлашмаси бошлиғи Комиловни чақириб олди. Шу орада колхоз инженери Жумабоев ҳам етиб келди. Тракторга янги аккумулятор ўрнатилаб, чала чопилган ғўзалар эгатида росмана чопиқ бошланганидан кейин Шербўтаев техёрдам машинасига даладаги ҳар бир тракторнинг «томирини» кўриб кетишни тавсия қилди. Бир ҳафтадан кейин Шербўтаев ўша тракторчилар билан далаларда учрашди.

— Қандай камчиликлар бор?

— Техёрдам ўз вақтида келиб-кетиб турибди, — дедилар.

Районда мутахассислар етишмасди. Кўпгина мутахассисликлар бўйича етакчи лавозимларда қишлоқ мактабидан чиққан кечаги талабалар ўтирарди, бригадир, агроном, ҳатто бош инженерлар ўрнини вақтинча эгаллаб турарди. «Сопини ўзидан чиқараман» деди-да, колхозда раислиги вақтида қилган ишини такрорлаб ана шу тоифадаги кадрларни Андижон қишлоқ хўжалик институти филиалида сиртдан ўқитиб олди. Ҳозир Қува район колхозларида ишлаётган бригадирлар, ходимлар орасида ўрта маълумотдан паст мутахассис йўқ, деса бўлади.

Ильич номли колхознинг ҳозирги раиси Рўзи Олимқуловни колхозчиликдан раисликкача ҳамма тажриба пиллапояларини босиб ўтган, одам дейди у. Олимқулов колхозда «вақтинча» бригадир эди, ишни ташламай туриб, олий агрономия маълумоти олди. Кейин уни колхозга бош агроном қилдилар. Бу ўринда у яхши раҳбар бўлиб етилди. Кейин уни Ильич номли колхозга раис қилиб кўтардилар. Колхоз бир йилда оёққа турди, икки йилда илғорлар сафига ўтиб олди. Албатта, райкомнинг кўмагисиз бўлгани йўқ бу ишлар.

Қува нима билан машҳур? Қуваликлар бундан эллик икки йил илгари Ленинград тракторсозларига анор олиб бориб, улардан трактор олиб келган. Тўғриси, қуваликлар инқилоб бешигидаги ишчилар билан Ўзбекистон деҳқонларининг Ўроқ-Болға ҳамдўстлигини бошлаб юборганлар. Нега анор довруғини янада баланд кўтармаймиз?

Шу мақсадда махсус «Анор» совхози ташкил этилди. Бутун район боғбонлари кўчат қўлтиқлаб ҳашарга чиқди, беш юз ҳашарчи оқсоқоллар асос солган совхоз анорзори ҳозир тўрт юз гектарга етди.

Ўтган йили адир анорзоридан икки минг центнер қипқизил анор узилди. Яқин йиллар орасида майдони икки ярим баравар кенгайиб, анори беш марта кўпаяди. Ҳозир беш юз кишилик анорчилар шаҳарчаси қад кўтаряпти.

Озиқ-овқат программасини амалга ошириш режалари райком секретарини сира тинч қўймайди. Тўқсонинчи йилларга мўлжалланган программани қуваликлар саксон бешинчи йилдаёқ уддаламоқчилар. Бутун ҳаракат шунга қаратилган «Чорвачилик — зарбдор фронт!» деган шиорни областда биринчи бўлиб қуваликлар кўтариб чиққан эдилар. Мўл-кўл гўшт, сут, тухум етказишда қуваликлар кўпдан бери газеталар саҳифасидан тушгани йўқ, эфирда ҳам бу гаплар тез-тез такрорланиб туради. Шербўтаевнинг энг катта қувончи шундаки, Қува матлубот жамияти етиштираётган чорвачилик маҳсулоти Иттифоққа маълум ва машҳур. Районнинг бу соҳадаги тажрибасини ўрганиш учун бутун мамлакатдан вакиллар келиб-кетяпти.

Инкубаторийда минглаб жўжа чиқаряпти. Жўжалар хўжаликларга, деҳқонларга арзон баҳода сотиляпти, бир қисми боқилиб, семиртирилиб, қапорага осиляпти.

Сўқимга боқиш, бўрдоқичилик, гўшт цехи сингари ишларни ҳам Қува матлуботчилари бошлаб берган эдилар. «Сигирлар такрор ишлаб чиқариши» деган янги гап ҳам шу ерда пайдо бўлди. Бу такрор ишлаб чиқариш цехида юзлаб сигир зотма-зот алмашиниб, говмуши соғилиб, зотдор ғунажинлари сигир қилиниб, семизлари гўштга сўйилиб, аҳоли қозонига тушиб туради. Ўсиш суръати шундоқки, 1985 йилга бориб бугунга нисбатан гўшт етиштириш икки баравар кўпаяди. Шербўтаевнинг бунга ишончи комил. Унинг ишончига яраша моддий асослар ҳам бор. Энг муҳими — озуқа базаси муҳайё. Бунда ҳам рақамлар, рақамлар ўз-ўзидан гапириб турибди. Озуқага ажратилган ерлардан йилига икки-уч мартадан ем-хашак ола бошладилар. Ҳосилдорлиги ҳам мақсадга мувофиқлашяпти. Беда, поя, лавлаги, макка ҳосили республика кўрсаткичидан ортиқ бўлса ортиқки, асло кам эмас.

— Қувада ажойиб ҳаракат бошладик, — дейди Шербўтаев.

— Яна қанақа ҳаракат?

— Томорқаси бор одамнинг сигири, бузоғи, қўй-қўзиси, товуғи бўлиши шарт! Ана шундай масалани кўндаланг қилиб қўйдик. Бир қисмини район имкониятидан топдик, қолганини қўшни бозорлардан тўлатдик. Ҳозир кўпчиликнинг пичоғи ҳам, қозони ҳам мой устида.

— Сизни изланувчи секретарь, ташаббуссиз туролмайди, дейдилар...

У ўзини бир оз ўнғайсиз сезгандай, сўз қотмай тўхталиб қолди. Кейин саволга жавоб қилиш учун сўз қидираётгандай ўйланиб турди-да, иборасини танлаб-танлаб ишлатишга уринди.

— Биласизми, эл оғзига элак тутиб бўлмайди, деган мақол бор. Биз коммунистлар нима иш қилсак ҳам эл олдида, эл учун ошкора қиламиз. Уни ҳамма кўриб-билиб туради, чамалаб, саралаб, баҳолаб туради. Мендан кўра оммага маълум. Биз омманинг хизматкори.

— Қува катта шаҳар бўлиб кетибди. Бунда ҳам сизнинг ташаббусингиз, ғайратингиз асос бўлганмиш.

— Асос бўлса бўлгандир, лекин бир ўзимга боғлиқ эмас-да. Район коммунистларининг, меҳнатчиларининг иши бу! Маълумки, Қува қадимги шаҳар эди. Бобурийлар даврида ҳам кўҳна шаҳар эди. Қува неча бор вайрон бўлган, қайта тикланолмаган, қолган-қутгани босмачилар даврида қўпорилган. Энг ачинарлиси шуки, районларнинг қўшилиш, ажралиш даврида Қуванинг тирик корхонасию, бутун саройини Асакага кўчириб кетганлар. Мен ёғ заводини ҳам кўзда тутяпман. Тўғриси, Қувани янгитдан шаҳар қилдик.

Бу одам мақтанишни билмайди, аммо бу масалада ҳар қанча мамнунлик билан гап қотса арзийди. Унинг бу соҳадаги ташаббускорлиги, жонкуярлиги неча марта оғизга тушди. «Правда» газетасида бир эмас, неча бор тилга олинди. Ахир, оз фурсатда район марказида шунча саноат корхонаси, савдо-сотиқ муассасалари, маданий-маиший бинолар тиклаш ўзича бўлармиди.

Бу ҳаракат ҳам озиқ-овқат мўл-кўлчилигига хизмат қиладиган корхонадан, ун заводидан бошланди. Аслида, бу завод 60 тоннагина ун чиқариб, ўз харажатини қопламасди. Жойини пахта тозалаш заводига, ўзини Фарғона ун корхонасига қўшиб юбормоқчи бўлдилар. Шербўтаевнинг бормаган жойи қолмади, аммо ун заводини Қуванинг катта, намунавий корхонасига айлантиролди. Ҳозир унинг маҳсулоти бир неча баравар кўпайибгина қолмай, аҳолига мўл-кўл ун, чорвага омихта ем, товуқларга дон-дун етказиб турибди. Истиқболи янада катта.

Қува мебели ҳозир Ўрта Осиёга машҳур. Пишиқ, пухта, чиройли, арзон. Бу корхона йўқ жойдан бор қилинди. Олти ой ичида ишга солинган мебель фабрикасининг креслоси Иттифоқ стандартида мустаҳкам турибди. Консерва заводи анор сувини шишага қамаб энг фойдали витамин шарбати чиқаряпти. «Беш йиллик охирига бориб аҳоли ўн миллион шартли банка анор шарбати олади», дейди Шербўтаев. Бу ваъда эмас, план! Тикувчилик фабрикаси, маҳаллий саноат корхоналари, мактаблар, намунавий магазинлар. Ҳаммасининг пойдеворига ғишт қўйишдан тортиб, пештоқидаги ёзувларгача Шербўтаевнинг қўли теккан, дейдилар. Бу ҳақ гап! Райкомсиз, унинг бош раҳбарисиз бирор муҳим иш битармиди.

Ўзининг бу масъулиятини чуқур сезадиган Мусажон Шербўтаев ҳар жойда ҳозиру-нозир, ҳар ишга бош-қош. Мусажон етти ўлчаб бир кесадиган одам, аммо ҳеч кимдан фақат унинг аршинида ўлчаб, унинг пичоғида кесишни талаб қилмайди. Ҳар кимнинг ўз диди, идроки, мустақил фикри ҳакамлик қилишини хоҳлайди. Илмлидан маслаҳат олади, билимдондан тажриба ўрганади.

Мусажон ўз қишлоғида юрганида механизаторлардан техниканинг ҳамма турини ўрганиб олган ва ҳар соҳанинг мутахассиси билан ўз одамидай гаплаша оларди. Районга келгач, рус тилини тез орада мукаммал биладиган, рус тилида яхши гапириб, саводли докладлар қиладиган бўлиб олди. Билсам, ҳар куни бир маҳал рус тилидан таҳсил оларкан, рус тилидаги бадиий китобларни қўлидан туширмай ўқир, кечалари бўш вақтларида рус тилида овоз чиқариб гапирар, нутқини чархлар, сўзларини, талаффузини таҳлил қиларкан. Мусажон Шербўтаевнинг ҳар икки тилда баб-баравар гапириши, ёзиши ва чиройли ваъз айтиши унинг қунти, ҳаракати, уқувининг меваси деб биламиз.

Мусажон Шербўтаев ҳам ўқиган, ҳам уққан, бинобарин, халқ танлаган халқчил секретарь.

Чет элларда

11 АПРЕЛЬ — КОНЦЛАГЕРЛАР СОБИҚ ТУТҚУНЛАРИНИ ОЗОД ҚИЛИШ ХАЛҚАРО КУНИ

Лагердаги номери «39952»

Бу рақам Освенцим концентрацион лагерининг собиқ тутқуни, ҳозир мамлакатимиздаги энг йирик давлат илмий-техника кутубхонасининг директори, собиқ тутқунлар халқаро Освенцим комитетининг вице-президенти Ирина Михайловна Харина қўлида узоқ вақт хотира бўлиб турди. Бу рақамдан эндиликда фақат чандиқ қолган. Аммо ўтмиш хотираси у чеккан барча азоб-уқубатларни, дўзах қийноқларининг ҳаммасини ҳеч қачон унутмайди.

Улуғ Ватан уруши бошланган кунлар эди, 20 ёшли москвалик студент Ирина кўпгина курсдошлари қатори фронтга кўнгиллилар сафида жўнади. Бироқ узоқ курашиш насиб этмади. Ирина жанговар ўртоқлари билан қуршовга тушиб қолди. Қуршовни ёриб ўтишга ҳаракат қилишди. Кўпгина жангчилар ҳалок бўлишди. Аммо қутилиб кетишнинг иложи бўлмади. Шундан кейин асирлик бошланди. Гестаподаги сўроқлар, қийноқлар, ҳибсхона ва ниҳоят фашизмнинг бутун қонхўрлиги рамзи — Освенцим.

Гитлерчилар фашистлар Германиясида ва босиб олинган территорияларда 10 мингдан зиёд концентрацион лагерлар ташкил қилдилар. Уларда 10 миллион киши йўқ қилинди. Бундай лагерларнинг энг даҳшатлиси — Освенцимда 1940 йилдан 1945 йилгача бўлган даврда Европанинг 24 мамлакатидан аср қилиб олинган 4 миллиондан зиёд киши ўлдирилди. Эсэсчилардан Фрич лагерга олиб келинган тутқунларни: «Сизларни огоҳлантириб қўяман. Немис концлагерларидан чиқиб кетишнинг йўли битта. У — крематорийнинг дудбуронидир», — деб «табрикларди».

Очарчилик, совуқ, чидаб бўлмас меҳнат, қўрқинчли юқумли касалликлар, калтаклар, хўрликлар... Ҳар куни юзлаб одамлар ҳалок бўлишарди. Фашистлар Қизил Армия офицерлари ва солдатларини, айниқса, кўп ўлдиришарди.

— Эсэсчи ҳайвонлар биздаги барча инсоний хусусиятларни йўқ қилишни исташарди, — дейди Ирина Михайловна. — Бироқ ниятларига етолмадилар. Улар кўпгина заиф кишиларни кучли одамларга айлантириб қўйганларини сезмай қолдилар. Одамларни жисмоний жиҳатдан ўлдириш маънавий жиҳатдан йўқ қилишга нисбатан осон. Тутқунлар шундай оғир шароитларда ҳам инсонга муҳаббатни, жасоратни ва ҳақиқий интернационализмни намойиш қилдилар.

Совет Армияси 1945 йил январида Польшага кириб келди. Лагердаги сўнгги тутқунларни зудлик билан кўчириш бошланди. Шунда Ирина дугоналари билан қочишга улгурди.

... Йиллар ўтди. Аммо Ирина Михайловна чеккан азобларини унутолмайди. Уларни унутиб ҳам бўлмайди. У москвалик ўқувчилар, ёшлар, концлагерларнинг собиқ тутқунлари, совет ва чет эл тинчлик учун курашувчилари билан тез-тез учрашиб, бўлган воқеаларни рўй-рост айтиб беради.

Эртага, 11 апрелда фашист концлагерлари тутқунларини озод қилиш халқаро кунида тирик қолганларнинг овози яна баралла янграйди. Уларнинг даъвати Освенцим ва Бухенвальд ҳеч қачон такрорланмаслиги кераклигига чақиради.

Суратда: И. М. Харина Москвадаги 752-мактаб ўқувчилари орасида.

Б. КАВАШКИН фотоси. (ТАСС).

ДАВЛАТ СЕКТОРИНИНГ ЕТАКЧИ РОЛИ

ДЕҲЛИ, (ТАСС). Давлат сектори Ҳиндистонни иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришда етакчи роль ўйнамоқда. Давлат корхоналари раҳбарларининг бу ерда ўз ишини тамомлаган умуммиллий конференцияси қатнашчилари шундай хулосага келдилар. Бош министр Индира Ганди конференцияда нутқ сўзлаб, давлат сектори мамлакат олдида турган социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этиш ишига катта ҳисса қўшаётганлигини таъкидлари.

Конференция иштирокчилари Ғарбдаги молия ташкилотлари давлат секторини ривожлантириш ишига тўсқинлик қилишга уринаётганликларига қарамай, бу сектор тобора мустаҳкамланиб бораётганлигини уқтириб ўтдилар.

Маҳаллий матбуот таъкидлаб ўтганидек, давлат корхоналари қурилганлиги туфайли Ҳиндистон аграр-индустриал давлатга айланди, замонавий саноатнинг янги тармоқларини вужудга келтирди. Бугунги кунда давлат сектори нефть, газ, кўмирнинг, бир қанча бошқа фойдали қазилмаларнинг деярли ҳаммасини қазиб чиқаришни таъминламоқда. Унинг корхоналари пўлат, чўян, прокат, алюминий, энергетика асбоб-ускуналари ишлаб чиқаришда, кемасозлик ва самолётсозликда етакчи позицияни эгаллаб турибди.

Давлат секторини вужудга келтиришда Совет Иттифоқи Ҳиндистонга катта ёрдам берди. Давлат секторининг деярли ҳар уч объектидан бири Совет — Ҳиндистон самарали алоқаларининг натижасидир. Совет мутахассисларининг иштирокида қурилган заводлар, фабрикалар, гидроэлектростанциялар ва иссиқлик электростанциялари энг йирик ва энг рентабелли объектлар жумласидандир.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **БУХАРЕСТ.** Румыния бинокорлари йил бошидан бери 68 ишлаб чиқариш объектини ишга туширдилар. Химия саноатига 9 та янги ишлаб чиқариш қуввати, металлургия саноатига 6 та, станоксозлик, энергетика ва электротехника саноатига 9 та, машинасозликка 26 та, қишлоқ хўжалигига 16 та янги ишлаб чиқариш қувватлари қўшилди.

● **ДЕҲЛИ.** Жанубий Ҳиндистондаги Тамилнаду штатининг маъмурий маркази бўлмиш Мадрасда почта кабутарларининг мусобақаси бўлиб ўтди. Қўшни Карнатака штатининг маркази — Бангалордан учирилган мусобақа қатнашчиларининг ҳаммаси 360 километр масофани учиб ўтиб манзилга етиб келди. Инженер Ч. Арунанидхиннинг кабутари маррага биринчи бўлиб келди. У масофани 4 соату 40 минутда учиб ўтди.

(ТАСС).

ШАРҲЛОВЧИ МИНБАРИ

ОДАМЛАР, ҲУШЁР БЎЛИНГЛАР!

Фашизм. Бу мудҳиш сўзни эшитганим заҳоти хотирамда гитлерчиларнинг ажал лагерларидан бири — Бухенвальд жонланади. Биз, бир группа совет журналистлари Германия Демократик Республикаси бўйлаб қилган сафаримизда Бухенвальдда ҳам бўлгандик.

1933 йилда ҳокимият тепасига келган фашистлар разил ишларини ўз халқининг тарихини оёқ ости қилишдан бошладилар. Улар немис гуманистлари — Гёте ва Шиллер яшаб ижод қилган гўзал Веймар шаҳри яқинидаги Эттерсберг тоғида Бухенвальд ажал лагери барпо қилдилар. Бу ерда кўз кўриб, қулоқ эшитмаган ваҳшийликлар авжига минди. 1937 йилдан 1945 йилгача нацистлар томонидан қарийб 240 минг маҳбус — Европадаги 32 мамлакат граждани ана шу дўзахга ташланди. Улардан неча ўн минги ваҳшиёна қийноққа солинди, ўлдирилди, газ печларида ёқилди. Улар орасида Германия ва халқаро ишчилар ҳаракатининг таниқли арбоби, Германия Коммунистик партиясининг раиси Эрнст Тельман ҳам бор эди.

Бухенвальд фашизм йиртқич қиёфасининг рамзигина эмас, балки у маҳбусларнинг матонати ва қаҳрамонлиги намунаси ҳамдир. 1945 йилнинг 11 апрелида маҳбуслар лагердаги яширин антифашистик ташкилот раҳбарлигида қўзғолон кўтардилар. Улар эсэсчи соқчиларни қириб ташладилар ва ажал лагери бараклари узра Қизил байроқни кўтардилар. Лагерь майдонида йиғилган сиёсий маҳбуслар фашизмга қарши, ҳар бир фашист жиноятчи интиқомга учраши учун курашда ўз куч-ғайратларини аямасликларига онт ичдилар.

Ҳар йили 11 апрелда бутун тараққийпарвар инсоният фашистлар қамоқ лагерлари маҳбуслари озод этилган халқаро кунни нишонлайди. Шу куни Европа шаҳарлари кўчаларига Освенцим, Майданек, Маутхаузен, Дахау, Бухенвальддаги ваҳшийликларни бошидан кечирган кишилар йўл-йўл кийимда чиқадилар. Улар фашизм ва урушга йўл йўқ! деб қатъий айтадилар, планетамиздаги барча холис ниятли кишиларни ҳушёрликка яна даъват этадилар. Бунинг боиси шундаки, фашизм кўпгина мамлакатларда зарпечак сингари ўсиб чиқмоқда, қочиб қутулган гитлерчилар ва уларнинг ҳомийлари янги босқинчилик юришлари ҳақида орзу қилмоқдалар. Ҳозир Ғарбий Германиянинг ўзидагина 300 га яқин фашистик ва ўнг экстремистик ташкилот ҳамда гуруҳ иш кўрмоқда. Собиқ эсэсчилар, офицер ва генераллар уларнинг ғоявий «оталаридир». Мамлакатда гитлерчи жаллодларнинг «жасоратларини» мадҳ этувчи адабиётлар чоп этилмоқда, фильмлар кўрсатилмоқда. ГФР маъмурлари нацист газандаларни қилмишига яраша жазолаш ўрнига уларнинг бошини силамоқда. Қуйидаги факт бунинг ёрқин далилидир. Мамлакатда 84.463 собиқ нацист жиноятчига нисбатан тергов ўтказилган ёки суд иши қўзғатилганди. Лекин шулардан бор-йўғи 8 процентдан камроғи жазога тортилди. Ғарб мамлакатлари ва АҚШда ўн минглаб жиноятчи ҳанузгача яллo қилиб юрибди. Гитлерчилар Германияси тормор этилиши биланоқ АҚШ давлат департаменти, турли хизматлари ва идоралари жаллодларни яшириш, уларни ёллаш бўйича кенг кўламдаги махфий операцияни амалга оширганлигига «Лион жаллоди» Клаус Барбьенинг иши яна бир мисолдир.

Ҳозирги вақтда энг хатарлиси шуки, капитал дунёсида 1933 йилда Гитлерни ҳокимият тепасига келтирган кучлар ҳукмрон бўлиб қолмоқда. АҚШ бошчилигидаги бу милитаристик ва реакцион кучлар «совет хавфи» ҳақидаги афсонага бурканиб ашаддий антикоммунистик сиёсатни ўтказмоқда. Қуролланиш пойгасига қамчи ураётган, «чекланган» ядро урушига шайланаётган ва унда ғалаба қозонишга умид боғлаётган Оқ уй инсониятни ядро ҳалокати ёқасига етакламоқда. Мана шунинг учун ҳам ер юзида реваншизм ва фашизмга қарши курашаётганлар сафи тобора ортиб бормоқда. Уларнинг қалбларида Бухенвальд бонги, фашизм зиндонида қурбон бўлган чехословак халқининг шонли фарзанди Юлиус Фучикнинг «Одамлар, ҳушёр бўлинглар!» деган даъвати зўр куч билан янграмоқда.

Алишер РЎЗИЕВ.

АХБОРОТ

СОЛДАТ МАКТУБЛАРИ

ЧИНИҚИШ МАКТАБИ

● Ортиқ ҳарбий хизматга чақирилган пайтида нозиккина йигит эди. Армия сафида ўтган икки йил мобайнида у бутунлай ўзгариб кетди. Чиндан ҳам ҳарбий хизмат — чиниқиш мактаби дейишганча бор экан. У ҳам жисмонан, ҳам маънавий томондан чиниқди. Иродаси мустаҳкам, баркамол солдат бўлиб етишди.

Комсомол аъзоси О. Рўзиев жанговар ва сиёсий тайёргарликда ҳам ҳамиша пешқадамлар сафида. У ўзининг жанговар маҳорати ва сиёсий билимини мунтазам оширмоқда. Ефрейтор О. Рўзиевнинг хизматда эришаётган ютуқлари муносиб тақдирланмоқда. Унинг кўксида «Совет Армиясн аълочиси», «Ҳарбий спортчи» каби кўкрак нишонлари порлаб турибди.

А. ТЎРАЕВ.

ФАХРЛИ БУРЧ

● Мамлакатимиз халқлари осойишталигини қўриқлаш СССР ҳар бир гражданининг фахрли бурчидир. Адҳам Нуралиев ана шу бурчни шараф билан ўтаётган ҳамшаҳарларимиздан бири. У ҳарбий хизматга чақирилгунга қадар Тошкентдаги 138-ҳунар-техника билим юртида ўқиб, слесарь-йиғувчилик касбини эгаллаган эди. Хизмат даврида ана шу касби унга қўл келмоқда.

Адҳам Нуралиев хизматда қўлга киритаётган юқори кўрсаткичлари учун командирлик томонидан муносиб тақдирланмоқда. Яқинда унга старшина матрос унвони берилди. Бу Адҳамжонни янги муваффақиятлар сари руҳлантириб юборди.

Ш. УТАЕВ.

ТАШАККУР

● Салоҳиддин Эшонқулов номини қисмимиз солдатлари ва офицерлари ҳурмат билан тилга оладилар. У ҳарбий билим ва жанговар техникани эгаллашда бошқаларга намуна бўлмоқда. Салоҳиддин хизмат даврида қўмондонлик томонидан «Фахрий ёрлиқ» билан тақдирланди. Ефрейтор унвонига, бир қанча ташаккурномаларга сазовор бўлди.

У шу кунларда КПСС сафига ўтиш учун тайёргарлик кўрмоқда. Қуролдош дўстимиз Салоҳиддин Эшонқуловга сиҳат-саломатлик, хизматда катта муваффақиятлар тилаймиз.

Қ. БЕКЖОНОВ.

МУВАФФАҚИЯТ ГАРОВИ

● Қисмимизда турли миллат фарзандлари хизмат қиладилар. Улар бир-бирларига устоз ва шогирд. Ўзаро дўстлик уларга қанот бағишлаб, муваффақият гарови бўлмоқда. Абдусаттор Турдиев бошлиқ бригада аъзолари зиммаларидаги топшириқларни 135 — 140 процент адо этиб, социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

Шу кунларда қисмимиз солдатлари жанговар ва сиёсий тайёгарликда, меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришиш учун ўзаро социалистик мусобақани авж олдирмоқдалар.

Н. ЖЎРАЕВ,
Ғ. ҲОШИМОВ,
Т. ОМОНОВ.

ОЛОВЛИ ЙЎЛЛАРДАН

Марказий телевидение орқали буюк ўзбек инқилобчиси, шоир, драматург Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийга бағишланган «Оловли йўллар» кинороманн учинчи қисмини намойиш қилиш ниҳоясига етди.

Сценарий муаллифларидан бири — картинанинг постановкачи режиссёри, СССР халқ артисти Шуҳрат Аббосов қуйидагиларни айтди:

— Маълумки, «Инқилоб куйчиси» деб аталмиш учинчи фильм воқеалари вақт нуқтаи назаридан Улуғ Октябрь ғалабасигача бўлган даврга тааллуқлидир. «Менинг республикам» деган тўртинчи қисми устидаги иш коллективимиздан ниҳоятда кўп ижодий куч-ғайрат сарфлашни талаб қиляпти. Якунловчи қисм Ҳамза таржимаи ҳолидаги фактларни акс эттирувчи воқеаларга бойлиги билан ажралиб туради. Биз Ўзбекистон ССРнинг вужудга келиши тўғрисида, босмачиларга қарши кураш ҳақида, Ўрта Осиё хотин-қизлари қандай қилиб чўриликдан янги ҳаёт қурилишининг тўла ҳуқуқли иштирокчисига айланганлигини ҳикоя қиламиз. Томошабин кўз ўнгида Ўзбекистон республикасининг 1917 йил октябридан 1929 йилгача, Ҳамзанинг меҳнаткаш халқ душманлари қўлида фожиали ҳалок бўлган кунларгача даврдаги тарихининг ёрқин саҳифалари намоён этилади.

Ҳамза Совет ҳокимиятининг дастлабки кунларидан бошлабоқ Ленин ғояларининг жўшқин ташвиқотчисига айланади. У ўзи тузган агитбригада билан Ўзбекистоннинг деярли ҳамма районларини айланиб чиқди. Янги, озод ҳаёт учун кураш кетаётган энг қайноқ, энг қийин участкаларда бўлди. Санъат жангчиларни ҳаққоний иш учун курашга руҳлантирди. Агитбригада М. В. Фрунзе қўмондонлик қилган Туркистон фронти жанговар қисмлари таркибига киритилган эди.

— Бизнинг фикримизча, — сўзида давом этди постановкачи-режиссёр, — сўнгги сериялардаги қизиқарли эпизодлардан бири М. В. Фрунзе бошлиқ Қизил Армия делегациясининг Бухоро амири билан музокаралари бўлади. Ҳамза делегация аъзосидир. Амир ёш Совет республикаси таклиф этган сулҳ шартномасидан бўйин товлади. Шунда Бухоро меҳнаткашлари илтимосига кўра инқилобий қўшинлар уларнинг ерига қадам қўяди.

Фильм кадрларида Ҳамзанинг «Бой ила хизматчи» асари биринчи марта қандай саҳналаштирилганлиги тасвирланади. Пьеса шоир-артист томонидан ташкил қилинган труппа ижросида кўрсатилган эди. Бухорони амир зулмидан озод қилган қизиларминчилар спектаклнинг биринчи томошабинлари бўлишди.

Ҳамзага ёзувчилар орасида биринчи бўлиб Ўзбекистон ССР халқ шоири унвони берилган эди. Биз унинг таржимаи ҳоли орқали ўзбек халқининг инқилобдан кейинги дастлабки йиллардаги ҳаётини кўрсатмоқчимиз. Большевиклар партияси Ҳамзани ғоявий фронтнинг энг қийин участкаларига юборди.

Шоир хориждан Одессага қайтиб келганда, у шодлигидан: «Ниҳоят мен ўз уйимдаман!» деб хитоб қилган эди. Уни кутиб олганлардан бири: «Сизнинг юртингиз — Туркистон» деб ажабланганди. Ҳамза унга: «Украинадан тортиб Сибиргача — бутун мамлакат менинг Ватанимдир!» — деб жавоб қилганди. У ҳамма вақт интернационализм ғояларини жўшқинлик билан ташвиқ қилди.

Фильмда иштирок этиш учун турли миллат вакиллари таклиф қилинган. Ўзбек артистлари билан ёнма-ён И. Дмитриев, Ю. Гусев, О. Коберидзе ва бошқалар суратга тушишмоқда.

Картинанинг тўртинчи қисми қаҳрамонлари орасида томошабинлар Ўрта Осиё республикалари Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашда муҳим роль ўйнаган жанговар ленинчи революционерлардан М. И. Калинин, Д. Фурманов, Й. Охунбобоев, А. Икромов, Ф. Хўжаевларни кўрадилар.

Фильм устидаги иш 1984 йил кузида, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 60 йиллиги тантанали нишонланадиган кунлар арафасида тугалланади.

И. МУҚИМОВ,
(«Правда» мухбири).
Тошкент шаҳри.

(«Правда», 1983 йил 9 апрель).

КЕЛАЖАКДА БУЛБУЛ БЎЛИНГ...

ХАЛҚ ҲАВАСКОРЛИК САНЪАТИ

«Норим-норим»... Доиранинг чарс, жўшқин «такатум»и дилларга завқ улашади. Енгил этик, беқасам тўн кийган, белига қийиқча боғлаган, телпагини бостириб олган кичкинтой рақќослар саҳнада елдек учади. Лоладек ёниб, хаёлларни банд этган, тиллақошлари қуйиб қўйгандек ярашган жажжи қизалоқлар пурмаъно рақс билан рақќослар ўйинига файз киритади...

Бундан тўрт йил муқаддам Хазорасп район халқ маорифи бўлими мудирининг ҳузурига қорачадан келган ёшгина йигит кириб келди. У болалар ансамбли тузиш ниятида экан. Мудир бу таклифни қўллаб-қувватлади. «Раҳмат, ука. Биз сизга ҳамиша қанот бўламиз!» — деди. Шундай қилиб Толстой номли мактабда бадиий ҳаваскорлар ансамбли юзага келди. «Булбулча» болалар ансамбли шу йилнинг ўзидаёқ область ва республика «Санъат байрами» кўрик-конкурсларида иштирок этди. «Санъат байрами»да қўлга киритилган бош совринн ансамбль раҳбарини ҳам, коллективни ҳам янги ижодий зафарлар сари илҳомлантирди. Энди ансамбль районнинг турли мактабларидан келаётган ҳаваскорлар билан бойий бошлади.

1981 йил, Москва. Кремлнинг Съездлар саройи, КПСС XXVI съезди делегатларига катта концерт берилмоқда. Зал узра: «Эндиги навбат Ўзбекистон ССР, Хоразм область, Хазорасп район халқ маорифи бўлими қошида ташкил этилган «Булбулча» болалар ансамблига. Ансамблнинг бадиий раҳбари Сафарбой Мадраҳимов», деган сўзлар жаранглади. Кремлнинг Съездлар саройи саҳнасига тўққиз-ўн уч яшар хушнуд қизалоқлар, бахтиёр болалар чиқишди. Улар «Бийлама», «Бартовул» ашулалари маромида шундай жозибали рақс ижро этишдики, диллар ҳаяжонга тўлди. Тошкентда, В. И. Ленин номидаги СССР халқлари дўстлиги саройида Ўзбекистон Компартияси XX съезди делегатларига берилган концертда ҳам «Булбулча» ансамбли томошабинларни ҳайратга солгулик маҳорат кўрсатган эди.

Ансамбль қардош Тожикистонда ўтган Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунларида, шунингдек, ССР Иттифоқининг қутлуғ 60 йиллигига бағишлаб Москвада ўтказилган Ўзбекистон ССР кунларида ҳам иштирок этди ва халқимиз санъатини, болалар ижодиётини кенг томошабинлар ичида кўз-кўз қилди.

«Партиямни куйлайман», «Лазги», «Қувонч», «Этикдўз», «Онажонлар» сингари ўзига хос тарзда ижро этилган ажойиб қўшиқлар ва рақслар Бутуниттифоқ «Артек» пионерлар лагерида дам олаётган совет ва чет эллик болаларга ҳам беҳад манзур бўлди.

«Булбулча» ансамбли коллективи Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси Сафарбой Мадраҳимов раҳбарлигида репертуарни бойитиш йўлида тинмай изланади. «Бартовул», «Норим-норим», «Бийлама» сингари рақслар Умид Қуриёзов, Саид Султонов, Азамат Юсупов, Мурод Мадраҳимов сингари ҳаваскорлар ижросида ўзига хос талқин касб этди. Чунки, Сафарбой ансамблдаги қирқдан зиёд истеъдодли ҳаваскорнинг ҳар бири билан алоҳида машғулот олиб боришга фурсат топади.

Халқ санъатини, болалар ижодиётини тарғиб-ташвиқ қилиш борасидаги хизматлари учун Бутуниттифоқ Ленин комсомоли мукофоти лауреати бўлган «Булбулча» болалар ансамбли коллективини шу кунларда дала шийпонларида, корхоналарда, чўпонлар ҳузурида кўрасиз. Ансамбль пахтакору чорвадорлар, ўқувчи-ю қурувчилар ҳузурида концерт бериб, уларни хушнуд этмоқда, меҳнат зафарлари сари илҳомлантирмоқда.

«Булбулча» бахту саодатни булбул янглиғ тараннум этмоқда. Умид қиламизки, унинг парвози яна ҳам сарбаланд бўлади.

З. ҚУРБОНБОЕВА,
Хазорасп район халқ маорифи бўлими қошидаги «Зиёкор» ансамблининг қатнашчиси.

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг тармоқ лабораторияларидан бирида яратилган янги биостимуляторга «Барака» деб ном беришди. Бу дори республикамизнинг деярли барча областларидаги хўжаликларда синовдан ўтказилди. Суратда: «Барака» яратилишига муносиб ҳисса қўшган ходимлар (чапдан) лаборатория бошлиғи Р. Султонов, илмий консультант, республика Фанлар академияси мухбир аъзоси, профессор А. Султонов ва кичик илмий ходим О. Пикаловалар иш натижаларини муҳокама этишмоқда.

А. Усмонов фотоси (ЎзТАГ).

ШЕЪРИЯТ ДАФТАРИДАН

МАНЗАРА

Ёмғир ёғди.
Жажжи новданинг
Кўз очмаган куртагин ўпди.
Бироқ, ҳали табиат дўқм,—
Шамолу сел, бўрони кўпдир.
Саҳий қуёш ёғдуси билан
Йўргаклагач, куртак-ғўдагин,
Қалбин очиб, она табиат —
Беланчак айлади Наврўз
этагин...

Робиддин ИСҲОҚОВ.

БАҲОР КЕЛГАЧ

Сайраган қушнинг тилидан
Гавҳардай қўшиқ тўкилар.
Рубобнинг нозик қилидан
Ёқимтой қўшиқ тўкилар.
Жилғалар суви шарқираб,
Шодлигин баён этади.
Кун чиқар кулиб, ярқираб.
Нурли бир ғазал битади.
Баҳорни қутлаб, қаршилаб,
Чечаклар қарсак чалади.
Севинчим тошиб, ирғишлаб,
Шодликларим ғунчалади.

Қўчқор ТЕШАБОЕВ,
Андижон.

УМР

Умрни ёш билан ўлчамоқ
бекор,
Айирмоқ лозимдир соягa,
нурга.
Нақ аср мазмунли қисқа
дамлар бор,
Ҳавойи йилларни қўшманг
умрга.

Биров тошиб яшар сўник
ҳаёти
Бармоқдай шамчалик нур
бермас элга.
Тилларда қўшиқдир
бировнинг оти,
Миллионлар бахтини олар
кафилга.

Шукрулла ФАЙЗУЛЛА,
Жиззах.

ИЛМ-ФАН ОЛАМИДА

ЯНГИ МАҲСУЛОТ

СССР Фанлар академияси Биохимия институтининг олимлари ишлаб чиққан технология таркибида целлюлозаси бўлган турли чиқитлардан саноат кўламида глюкоза олиш истиқболларини очиб беради. Биологик катализатор — ферментлардан фойдаланиш бу жараённи самарали, маҳсулотни эса саноат учун яроқли қилади.

Институт лабораториясида ТАСС мухбирига кўрсатилган установка бўлғуси заводларга бемалол тимсол бўла олади. Масалан, унга солинган ғўзапоя қимматли қандли модда бўлмиш глюкозага айланади. Целлюлоза — қоғоз саноатининг чиқитлари ҳам, қипиқ ҳам, похол ҳам — таркибида целлюлозаси бўлиб, бугунги кунда кўпинча ташлаб ёки ёқиб юборилаётган ҳамма нарса дастлабки хом ашё бўла олади.

— Бу жараённи тушуниш учун мактабдаги химия курсини эслаш кифоя, — дейди химия фанлари доктори А. Клесов. — Аслида целлюлоза қанд моддадан, аниқроқ қилиб айтсак узун занжир бўлиб боғланган глюкоза моддасидан иборат бўлиб, шу занжир қалин жилдда ётади ва кристалл структура ҳосил қилади. Аммо бу жилд шу қадар пишиқки, целлюлоза сувда эримаслик у ёқда турсин, унинг ҳар қандай химиявий модда бузолмайдиган кристалл участкалари ҳам бор. Шунинг учун ҳам целлюлоза молекулаларини энг яхши тарзда парчалаш проблемаси турарди.

Ҳозирга қадар бу иш кислота, юксак температура ва босим ёрдамида бажарилади. Жараён мураккаб бўлиб, бунинг устига глюкоза заҳарли бирикмалар билан булғанади. Ҳолбуки, табиатда одатдаги шароитларда ҳам бу ишни бажара оладиган микроорганизмлар бор.

Олим пробиркани қўлига олиб, унинг ичидаги моддани кўрсатади.

— Бу эритмада целлюлозани бузадиган замбуруғлар деб аталмиш замбуруғлар бор. Бу замбуруғларнинг иш натижаларини ҳар биримиз ўрмонда бир неча бор кўрганмиз. Мен бунда чириган тўнкаларни назарда тутяпман. Эволюциянинг боришида шу микроорганизмлар целлюлозани глюкозага айлантира оладиган ферментлар ҳосил қилишга мослашди. Замбуруғлар фермент модда ажратиш билан глюкоза ҳосил қилади ва шу билан озиқланади. Табиий шароитларда тўнка батамом чиригунича, яъни микроорганизмлар уни ўзлаштириб бўлгунича бир неча йиллар ўтиши мумкин. Аммо баъзи бир ҳолларда бу жараённи ғоятда тезлатса бўлади. Бунинг учун ферментларни замбуруғлардан ажратиш, уларни йиғиш ва целлюлозага қўшиш керак. Биз ана шу йўлдан бордик.

— Биз ҳозирча пахта етиштириш ва уни қайта ишлаш жараёнидаги икки хил чиқитдан — нокондицион пахта билан ғўзапоядан, шунингдек ўрмон саноати чиқитларидан фойдаланяпмиз. Мамлакатда шуларнинг миқдори йилига бир неча миллион тоннага боради. Бинобарин, бўлғуси ишлаб чиқаришнинг хом ашё қувватларини бемалол катта делвериш мумкин. Гап фақат жорий этишда қолди. 1981 йил биотехнология программаси қабул қилинган бўлиб, унда саноат ва қишлоқ хўжалик чиқитларидан фермент ёрдамида катта кўламда глюкоза олиш кўзда тутилган. Программани амалга ошириш 80-йилларнинг охирига мўлжалланган. Бу проблемани ҳал этиш халқ хўжалигининг турли тармоқларини глюкоза билан таъминлабгина қолмай кўпдан-кўп қимматли целлюлоза чиқитларидан наф кўришга ҳам ёрдам беради.

В. ОЧАРОВ,
ТАСС мухбири.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

НАФИС БЕЗАКЛАР

Ҳозирги сатанглар қадимги Сармат қабиласига мансуб аёлнинг безакларига ҳавас қилишлари мумкин. Археологлар Новолуганск посёлкаси ёнида шу аёлнинг қабрини топдилар.

Маълум бўлишича, бу дўнгликка антик дунё авторлари Амазонка деб атаган жангари қизлардан бири дафн этилган экан. Тадқиқотлар шу даштда яшаган қиз бундан икки минг йилча аввал қиличдан ҳалок бўлганлигини кўрсатди. Ўша вақтларда аёл кишининг шу таҳлитда кўз юмиши кўп учраган. Қадимги тарихчилар кўчманчи Сармат қабилаларининг қизлари оғир синовлардан ўтиши керак бўлганлигини таъкидлайди. Улар турмушга чиқиши учун уч нафар душманни ўлдиришлари лозим бўлган.

Лекин, аёл ҳатто жангчилар билан куч синаша олганида ҳам аёллигича қолаверади. Амазонка қабридан чиққан ноёб нарсалар буни тасдиқлайди. Бу ерда қурол ёнидан нафис безаклар ҳам топилди.

(ТАСС мухбири).

СПОРТ

БАҲСЛАР ВА ҒОЛИБЛАР

● **ШАХМАТ.** Москвада олий лига чемпионати давом этмоқда. Бешинчи турда К. Лернер — Е. Геллер, А. Тукмаков — Ю. Балашов ўйинлари дуранг бўлди. Р. Ваганян — Ю. Романишин, В. Маланюк — Л. Псахис, А. Карпов — З. Азмайпарашвили, Л. Полугаевский — Г. Аъзамов ўйинлари кечиктирилди. Маълумки, тошкентлик халқаро мастер Г. Аъзамов билан халқаро гроссмейстер А. Тукмаков учрашуви ҳамюртимизнинг қўли баланд ҳолда иккинчи марта кечиктирилган. Ҳозир унинг ҳисобида 1,5 очко бор. Чемпионатда Л. Псахис билан А. Тукмаковлар учтадан очко билан олдинда боришмоқда.

Жаҳон шахмат тожига талабгорлар Нана Иоселиани (СССР) билан Лю Шилан (Хитой) учрашуви тугади. 8-партияда қора доналар сурган шахматчимиз навбатдаги ғалабага эришиб, умумий ҳисобни 6:3 га етказган ҳолда ярим финалга йўлланма олди.

● **ФУТБОЛ.** Олий лига командалари мамлакат чемпионатининг 4-тур ўйинлари қуйидагича якунланди: ЦСКА — «Арарат» — 1:2, «Торпедо» (М) — «Торпедо» (К) — 4:1, «Жальгирис» — «Нефтчи» — 1:0, «Динамо» (Мн) — «Динамо» (Тб) — 1:0, «Шахтёр» — «Зенит» — 0:0, «Днепр» — «Пахтакор» — 2:1, «Нистру» — «Динамо (М) — 0:3, «Черноморец» — «Спартак» — 1:0. Ҳозир пойтахт торпедочилари 7 та очко билан пешқадам бўлиб туришибди.

БАХТЛИ НОМЕРЛАР

9 апрель куни бўлиб ўтган «Спортлото» 15-тиражининг натижалари:

«49» дан «6»: 9, 14, 29, 32, 36, 46.

«36» дан «5»: 3, 6, 7, 12, 26. (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округи савдо бошқармаси

ТОШКЕНТ ПРОФЕССИОНАЛ САВДО-КУЛИНАРИЯ БИЛИМ ЮРТИ

1983—84 ўқув йили учун

ОШПАЗЛАР, ҚАНДОЛАТЧИЛАР, СОТУВЧИЛАР, ТИКУВЧИЛАР БЎЛИМЛАРИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати: ошпазлар ва қандолатчилар учун — 2 йил; сотувчилар ва тикувчилар учун — бир йил.

БИЛИМ ЮРТИГА 15 ЁШДАН 20 ЁШГАЧА БЎЛГАН (ўрта маълумотли ва тугалланмаган ўрта маълумотли) ШАХСЛАР КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишга қабул қилинганлар ойига 30 сўм ва 41 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради. Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхона берилади.

Ўқишга кириш учун қуйидагилар тақдим этилади: директор номига ариза, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, маълумоти тўғрисида ҳужжат (асл нусхаси), турар жойидан справка, медицина справкаси (286-форма), таржимаи ҳоли, 6 дона фотосурат (3х4 см. ҳажмда), характеристика.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Хўжанд кўчаси, 12-уй (54-автобус; 3, 11-троллейбуслар; 7, 8, 10, 11, 13, 22, 25-трамвайларнинг «Марказий бозор» бекати).

●

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕҲНАТ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

Қурувчилик касбларига эга бўлган ёлғиз эркаклар ва аёлларни, ҳамда турли ишларни бажарувчиларни СССР Энергетика министрлиги қурилиш ташкилотлари: «Волгодонэнергострой» тресги, Курск атом электростанцияси, Калинин атом электростанцияси, Смоленск атом электростанцияси, Загорск ГЭСи, «Куйбишевгидрострой» ва «Волгоградгидрострой» қурилиш бошқармаларида

ИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

2 йилга меҳнат шартномаси тузган ишчиларга 200 сўм миқдорида бир йўла тўланадиган мукофот берилади. Иш жойига бориш ва суточнийлар ҳамда меҳнат шартномаси муддати тугагач илгариги турар жойига қайтиш ҳақлари тўланади.

Ташкилий равишда атом электростанциялари қурилишига жўнаб кетаётган ишчиларнинг уй-жойи, қайси идорага мансублигидан қатъи назар бронлаштирилади.

Справкалар ва ишга йўлланмалар олиш учун қуйидаги адресга мурожаат қилинсин:

шаҳарларда — аҳолини ишга жойлаштириш бюроси инспекторларига;

районларда — меҳнат бўйича область бўлимлари вакилларига;

Тошкент шаҳрида — Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 6-хона ва аҳолини ишга жойлаштириш район пунктларига.

●

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 10/IV да **Уйқудаги гўзал** (12.00), **Иоланта** (19.30), 12/IV да **Севги ҳақида қисса.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/IV да **Гурунг.**

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг коллегияси ва аппарати коллективи министр С. Пўлатовга ўғли

Бахтиёр Салимович ПУЛАТОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

НОН ИСРОФ БЎЛМАСИН

ИБРАТЛИ ИШ

«Нон буюк неъмат! Уни эъзозлайлик, ризқ-рўзимизни исроф қилмайлик!». Андижондаги хўжалик ҳисобида ишлайдиган «Ёшлик» магазин-мактаби коллективи шаҳар аҳолисига ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилувчи корхоналарнинг ходимларига ана шундай чақириқ билан мурожаат қилди. Андижон шаҳар партия комитети бу ташаббусни маъқуллаб, махсус қарор қабул қилди.

Магазин-мактаб коллективи хонадонларда ортиб қоладиган нон қолдиқларини магазинларга топшириш ҳақида таклиф киритди. Аниқроғи, бу магазин-мактабда аҳолидан сотиб олинган қаттиқ нонларни қайта ишлаш учун нон комбинатига жўнатиш йўлга қўйилди. Агар аҳолидан сотиб олинган ноннинг сифати бузилган бўлса, у савдо системасидаги ёрдамчи хўжаликларга етказиб берилади.

Уйида 10 килограмм ва ундан ҳам ортиқроқ миқдорда қаттиқ нон тўпланиб қолган кишилар телефон орқали хабар қилса, уни мотороллерда олиб кетилади. Магазин коллективининг мурожаатида яна шундай илиқ гаплар бор:

«Нон қолдиқларини тўплаб, уни исроф қилмай, савдо дўконларига топширган кишилар нон маҳсулоти ишлаб чиқариш ва унинг хилларини кўпайтиришга ўз улушини қўшган бўладилар. Нонга ҳурмат — элга ҳурматдир, унинг қадрига етайлик! Бу, ёшлар тарбиясига ҳам ижобий таъсир кўрсатади. Нон исрофгарчилигига қарши кураш дастурхонимизнинг тўкин бўлишини таъминлайди».

«Ёшлик» магазин-мактаби коллективининг ватанпарварлик ташаббуси ҳар томонлама таҳсинга лойиқдир.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

10 АПРЕЛЬ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Ҳужжатли фильм. 10.00 — Будильник. 10.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.30 — Здоровье. 12.15 — Тонгги почта. 12.45 — Совет тупроғидаги учрашувлар. 13.00 — Қишлоқ янгиликлари. 14.00 — Музикали киоск. 14.30 — Саёҳатчилар клуби. 15.20 — Ҳаётга йўлланма. 16.05 — Бугун — Мамлакат ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари куни. 16.20 — Музикали кўрсатув. 17.10 — Мультфильм. 17.30 — Очиқ хатлар куни. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Фильм-концерт. 23.05 — О. Сулайменов. Замин, инсонга таъзим эт. 23.40 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг! 9.20 — Ўтган йилги кадриль. Телевизион бадиий фильм. 10.30 — Концерт. 11.15 — Ҳайвонот оламида. 12.15 — Эртак ҳузурида меҳмонда. 14.05 — Мактабга истеъдодлилар керак. 14.35 — Концерт. 15.35 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 16.05 — Сарсонлик саргардонликда. Бадиий фильм. 10-серия. 17.20 — Концерт. 18.30 — БАМ адресига ёзилган бешта концерт. 19.15 — Кучлилар, довюраклар, эпчиллар. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Стадион ҳамма учун. 20.30 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 — Чанги спорти бўйича СССР чемпионати. 21.15 — Ереван қалдирғочи. 21.30 — Время. 22.05 — Сизни Таймир чақиряпти. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Ҳужжатли фильм. 10.30 — Тайга сири. Бадиий фильм. 11.50 — Мультфильм. 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.00 — Болалар учун концерт. 13.40 — Ўзбекистон спорти. 14.15 — Оналар мактаби. 14.45 — Инсон ва табиат. 15.15 — Реклама. 18.05 — Мультфильмлар. 18.40 — Ҳамза номли музика билим юрти халқ чолғу оркестрининг чиқиши. 19.20 — Бугун — мамлакат ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари куни. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Телевизион миниатюралар театри. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўзбекистон ССР халқ артисти, композитор Муҳаммаджон Мирзаевнинг ижодий кечаси. 21.30 — Время. 22.05 — Ўзбекистон ССР халқ артисти, композитор Муҳаммаджон Мирзаевнинг ижодий кечаси.

11 АПРЕЛЬ, ДУШАНБА

Профилактика муносабати билан душанба, 11 апрель куни Марказий телевидениенинг I-программаси соат 9.00 дан 17.55 гача кўрсатувларини 5-канал орқали намойиш этади.

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Замин, инсонга таъзим эт. Поэма. 10.15 — Золушка. 12.05 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 13.05 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.05 — Онамларнинг мактаби. 16.35 — Концерт. 17.10 — Телеочерк. 17.55 — Концерт. 18.15 — Ёшлар адреслари. 19.15 — Фильм-концерт. 19.30 — Меҳнатга яраша шараф ва шуҳрат. 20.00 — Ф. Шопен. 4-фа-минор бомадаси. 20.15 — Оқ шомон. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Илмий-оммабоп фильм. 23.05 — Футбол шарҳи. 23.35 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 ва 10.35 — Н. Гоголь. Ўлик жонлар. 10.05 — Рус тили. 11.05 — АБВГДейка. 11.35 ва 12.40 — Давримиз ленинномаси. 12.05 — Фан ва турмуш. 13.10 — География. 13.40 — Жамиятшунослик. 14.10 — Физика. 14.40 — Илмий-оммабоп фильм. 14.55 — Г. Свиридов ижодида Пушкин мотивлари. 15.25 — Илмий-оммабоп фильм. 16.25 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Илмий-оммабоп фильм. 19.00 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 20.00 — Чанги спорти. СССР чемпионати. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Халқаро панорама. 21.30 — Время. 22.05 — Бернард Альбанинг уйи. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 18.00 — До-ре-ми-фа-соль. 18.30 — Ёшлик. 19.00 — Халқ истеъмоли молларига — юқори сифат. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Музика истиқболи эгалари. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Музика истиқболи эгалари (давоми). 21.30 — Время. 22.05 — Халқаро аҳвол кундалиги. 22.20 — Қанотлар ҳақида достон. Бадиий фильм. 1-серия. 23.35 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.10 — Телефильм. 18.20 — Олий математика. 19.20 — Космонавтика кунига. 19.50 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Кинокўрсатув. 21.30 — Москва-II.

Радио

10 АПРЕЛЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Водийларни кезганда. Концерт. 9.15 — Табассум. 11.30 — Микрофон олдида «Лазги» ансамбли. 11.50 — Ҳаво чегаралари посбонлигида. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Ишлаб чиқариш илғорлари, сизлар учун. 14.00 — Табаррук замин. 15.40 — Театр микрофон олдида. 18.15 — Халқаро аҳвол кундалиги. 18.30 — Радиотингловчиларнинг талабларига биноан концерт. 19.25 — Ёшлик. 20.50 — Фан уфқлари. 22.30 — Ўзбек халқ қўшиқлари.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000. Тошкент-П, Ленин кўчаси, 41

ТЕЛЕФОНЛАР

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43. 32-53-16. 32-53-20. 33-11-49. 32-54-13.

Р. — 01905. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 82. 7